

Layout
Agency Leroy

Bilder
Tero Ahonen
Katja Hagelstam
Tomi Parkkonen
Gabriella Tjeder-Kajander
Jussi Tiainen
Matias Uusikylä

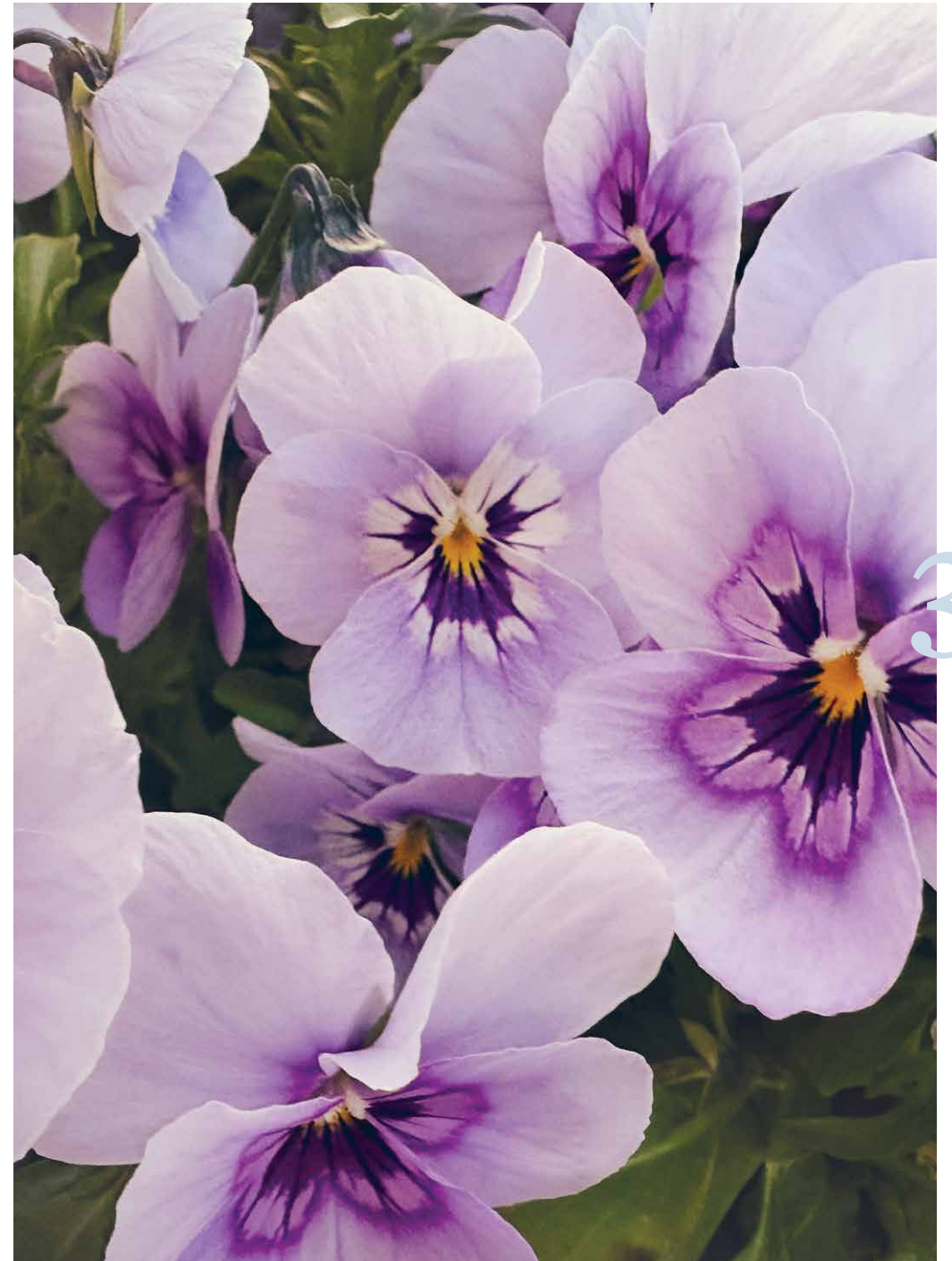
Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse

Tryckeri
Trinket

2	Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse
5	Konstmuseet Villa Gyllenberg
6	VD:s hälsning
10	Från tidiga signaler till bättre livskvalitet
14	Varhaisista signaaleista parempaan elämänlaatuun
18	Kunskapens ansikten: Hasse Karlsson
22	Tiedon kasvot: Hasse Karlsson
28	Stiftelsens Carlo Bergonzi-violin
32	Säätiön Carlo Bergonzi-viulu
36	Mysteriet med den spanska barockmålningen
41	Espanjalaisen barokkimaalauksen arvoitus
47	Konstnärsintervju om Villa Gyllenbergs utställningar
58	Stiftelsens styrelse
60	Stiftelsens personal
63	Verksamhetsberättelse
78	Bokslut
89	Revisionsberättelse
94	Beviljade stipendier 2024–2025

2 Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse

Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse är en av Finlands ledande bidragsgivare inom den psykosomatiska och antroposofiska medicinen och den därtill anslutna naturvetenskapliga forskningen samt inom blodforskningens område.

4

Konstmuseet Villa Gyllenberg

5

Konstmuseet Villa Gyllenberg är ett av de främsta privata museerna i Finland. Det ägs av Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse och befinner sig i donatorernas forna hem på Granö i västra Helsingfors.

VD:s hälsning

Jannica Fagerholm, VD

6

Efter att ha firat 75-årsjubileum med stor synlighet år 2024, präglades år 2025 av mera internt arbete inom Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse.

Ett speciellt viktigt arbete gjordes gällande stiftelsens medicinska reglemente som styr stipendieutdelningen.

Enligt syftesparagrafen i stiftelsens stadgar är stiftelsens uppgift att ”understöda medicinsk och därtill ansluten naturvetenskaplig forskning, särskilt på området för huru det fysiska och människans fysiska funktioner påverkas av det andliga och själsliga samt på blodforskningens område”. Denna syftesparagraf är oförändrad sedan de ursprungliga stadgarna godkändes år 1949.

Syftesparagrafens formulering ger oss alltså ganska breda ramar inom vilka forskningsunderstöd kan beviljas. Utöver stadgarna utarbetades på 1950-talet ett reglemente, vars avsikt var att noggrannare styra stipendieutdelningen och understödets inriktning. Det var i detta reglemente den antroposofiska medicinen, den så kallade Steineravdelningen, inkluderades, vid sidan om den Allmänna avdelningen. Det är viktigt att notera att antroposofin alltså inte är omnämnd i stadgarna. Reglementet har sedan 1950-talet bestått mer eller mindre oförändrat. Samtidigt har den medicinska forskningen, inriktningen på forskningen, forskningsmetoderna och finansieringsbehoven förändrats. Dessa förändringar har den medicinska sakkunniganden

givetvis beaktat då stipendieansökningarna behandlats och förslagen till stipendier givits. Men i det praktiska arbetet har det länge varit svårt att förlita sig på det föräldrade reglementets anvisningar. Därmed var det dags för en gedigen omarbetning av det medicinska reglementet. Stiftelsens medicinska sakkunnigämnd tog sig an denna uppgift med stort engagemang under 2025.

Resultatet är att vi nu har ett reglemente som, helt i enlighet med syftesparagrafen i stiftelsens stadgar, styr understöd till medicinsk eller därtill ansluten forskning och verksamhet som faller inom ramen för psykosomatik eller psykosomatisk medicin. Där till understöds utbyggandet av kunskapen om människans andliga, själsliga och fysiska konstitution, jagets betydelse, moraliska världens inverkan på människans hälsa och dessa faktorerens oavbrutna växelverkan samt ingående studium som bygger på människan såsom en helhet. Detta är väl förenligt med det vi starkt tror var Ane Gyllenbergs önskan och vilja med Steineravdelningen i det gamla reglementet och framför allt i linje med innebörden i stadgarnas syftesparagraf. Understöd kan även beviljas för medicinsk forskning inom blodsjukdomar, också det givetvis enligt stadgarna. Från och med utdelningen 2026 tillämpas det nya medicinska reglementet i stipendieutdelningen. Därtill sker hela stipendieutdelningen årligen. I framtiden utdelas alltså också forskningsstipendier årligen, då dessa tidigare lediganslagits bara vart annat år. Fortbildnings- och projektstipendierna har redan i några år varit föremål för årlig utdelning. Det nya medicinska reglementet godkändes av styrelsen på stiftelsens årsmöte 2025. Reglementet är ett internt dokument och skall även framledes uppdateras när behov föreligger. Jag vill rikta ett varmt tack till vår medicinska sakkunnigämnd och speciellt till dess medlemmar Henrik Enckell och Taisto Sarkola samt till vår stipendie- och kommunikationsansvariga Antonia

Laszlo för ett enormt engagemang i arbetet med reglementet och dess implementering i stipendieprocessen.

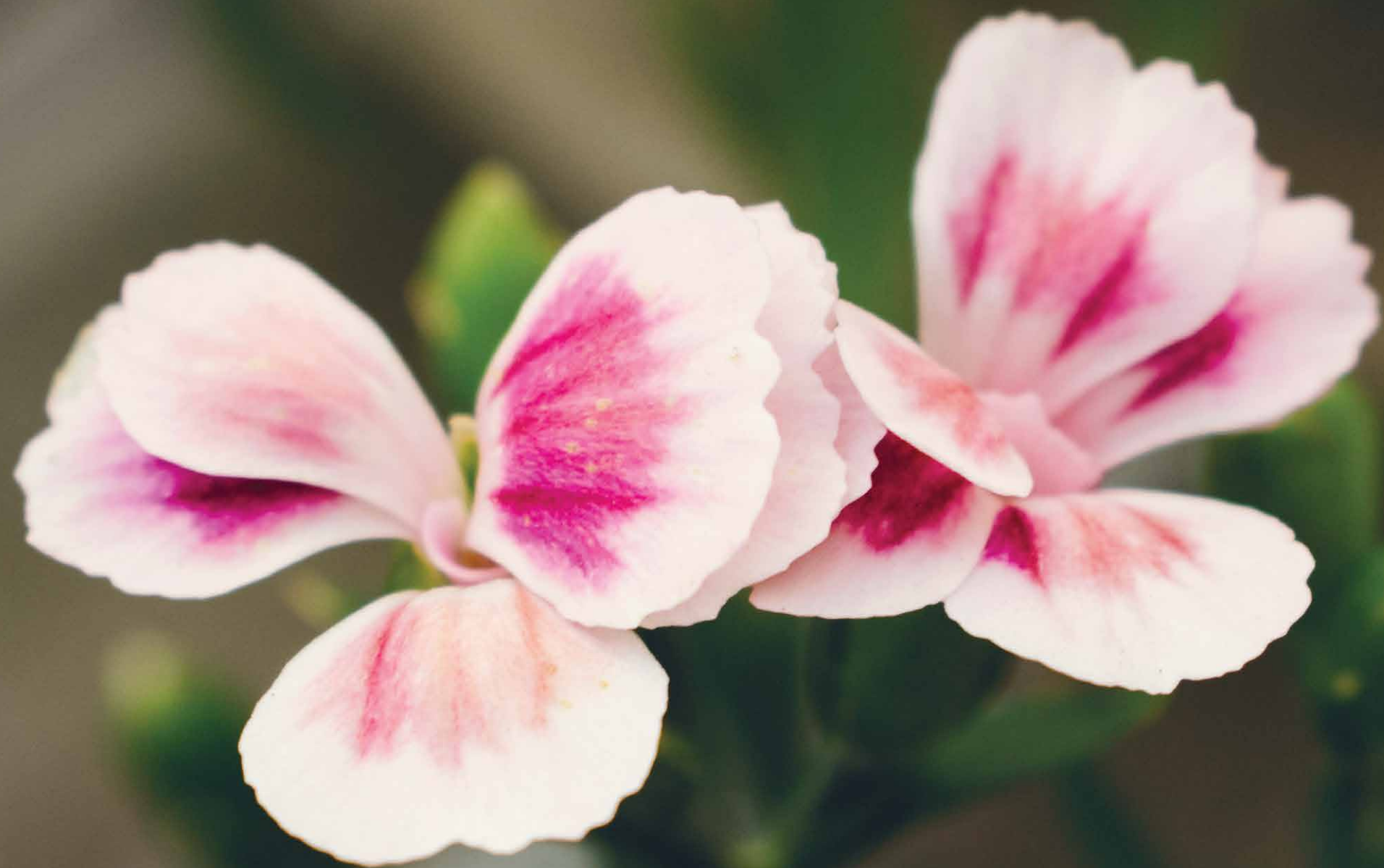
Även riktlinjerna för stiftelsens placeringsverksamhet uppdaterades under året.

På sitt budgetmöte hösten 2025 godkände styrelsen, på förslag av finansrådet, en revidering av stiftelsens placeringsstrategi. Strategin ställer nu tydligare mål för nivån på de medel som skall användas för stiftelsens syften. Därtill fastslår placeringsstrategin klart att medelanvändningen skall styras av totalavkastningen på placeringarna. Det innebär att såväl direktavkastning i form av dividender, vinstandelar och hyresnetton, som realiserade värdeökningar kan användas för verksamheten. Detta är en viktig utvidgning då många placeringsinstrument idag bygger på långsiktig värdeökning och inte på årlig jämn utdelning. Den nya placeringsstrategin och den goda avkastningsutvecklingen för stiftelsens placeringar under ett antal år ger oss utrymme att höja ambitionsnivån inför stipendieutdelningen 2026.

Givetvis hade vi också i fjol uppmärksammat utställningar på Villa Gyllenberg. De två specialutställningarna *Jarmo Mäkilä – Jag är många* och *Morbus*, visade samtidskonst, vilket var ett nytt koncept för oss. I *Morbus* anknöt vi till stiftelsens syfte då utställningens tema var sjukdom och hälsa. Utställningen var uppbyggd av ett antal nutida konstnärers verk. Jag vill här speciellt tacka våra guider på Villa Gyllenberg som gjorde ett mycket uppskattat arbete i att genom sina guidningar öppna upp utställningarnas tema och budskap för våra besökare.

Med 2025 lämnade vi alltså ett gott år bakom oss och har för stiftelsen egen del med tillförsikt gått in i 2026. Ett stort, varmt tack till alla som var med oss under 2025.

7

Från tidiga 10 signaler till bättre livskvalitet

Under 2024–2025 har Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse stött forskning med tydlig samhällsnytta – från känslornas roll vid långvariga kroppsliga besvär till hur kost och levnadsvanor under graviditeten påverkar barns utveckling. Fyra aktuella forskare visar hur förebyggande och patientnära forskning kan göra skillnad för vården, familjelivet och folkhälsan.

11

NÄR HJÄRTA OCH HJÄRNA MÖTS I REALTID

Under lång tid har hjärnforskningen prioriterats framför studier av kroppsfunktionerna och deras inbördes koppling, särskilt inom psykologi och psykiatri. Det är först på senare år som fokus har förskjutits mot en helhetssyn, där hjärnan ses som en del av samma biologiska system som resten av kroppen. Det är till exempel självklart att fysisk aktivitet gynnar den mentala hälsan och att fetma ofta samvarierar med nedstämdhet, ångest och kognitiva nedsättningar.

Lauri Nummenmaa, professor vid Nationella PET-centret, visar i sin forskning att känslor och ångest präglar hela kroppen, inte bara hjärnan. Tidigare har hans team kartlagt känslornas ”kroppskartor”, där varje känsla avtecknar sig som ett

eget mönster. Med en ny helkropp-PET-kamera kan gruppen samtidigt följa hjärnans och centrala organens funktion på molekylär nivå. I forskningsprojektet som Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse finansierat studerar forskningsteamet hur stress och rädsla formar samspelet mellan hjärta och hjärna, bland annat under stresstest och filmklipp som väcker starka känslor. Målet är en mer heltäckande förståelse av mental hälsa.

KÄNSLOR SOM BEHANDLINGSNYCKEL VID LÅNGVARIGA KROPPSLIGA BESVÄR

Långvariga kroppsliga symtom så som smärta, trötthet och obehag utan enkel medicinsk förklaring orsakar lidande för individen och stora kostnader för samhället. **Erland Axelsson**, legitimerad psykolog

och medicine doktor, kartlägger hur känslor påverkar behandlingsresultat när kroppen larmar. Forskningen går bortom rädsla och oro och analyserar även ilska, skam och sorg samt hur dessa känslor samspelar med funktionsnivå och återhämtning i primärvården. Genom exponeringsbehandling studeras vad som driver förbättring, och metoden har redan visat lovande resultat vid exempelvis IBS och kronisk smärta.

Målet är att förfina vårdens strategier så att fler patienter får rätt hjälp i rätt tid och att insatserna kan matchas mot den känslomässiga mekanism som faktiskt påverkar symtomen.

12

EN BRA START I LIVET BÖRJAR TIDIGT

Levnadsvanor under graviditeten kan påverka barnets hälsa långt efter födseln. **Kirsi Laitinen**, professor i näringslära vid Åbo universitet, följer mammor och barn över tid med särskilt fokus på kvinnor med övervikt eller fetma. I hennes studie med 439 deltagare kopplades graviditetsdiabetes och högre kroppsfett hos mamman till svagare språklig, kognitiv och motorisk utveckling hos barn på två år. Forskningen visar samtidigt att en mer näringsrik kost med större andel mjuka fetter hänger ihop med bättre språkutveckling hos barn.

Laitinens forskning lyfter även betydelsen av probiotika, särskilt i kombination med fiskolja under graviditeten, i att minska

risken för övervikt hos barn, via minskad inflammation och via samspelet mellan tarm och hjärna. Resultaten tyder på att hälsosam kost och stöd för tarmfloran under graviditeten är viktiga för barnets välbefinnande över tid.

NATUR SOM VARDAGSVANA FÖR SMÅBARNSFAMILJER

Regelbundna naturvistelser hänger ihop med bättre psykisk och fysisk hälsa hos barn. Forskning visar också att tid i naturen kan stärka koncentration och mental hälsa, minska beteendeproblem och gynna både kognitiv och social utveckling.

Docent och seniorforskare **Carola Ray** har följt över 3 000 familjer för att förstå hur ofta de vistas i naturen, vilka hinder som finns och hur naturvanor hänger ihop med välmående. Hennes forskning visar att familjer med två vuxna och stabil ekonomi kommer ut oftare, och att fler naturbesök hänger samman med mer rörelse och bättre sömn hos barn. Föräldrar som ofta vistas i naturen med sina barn rapporterar dessutom ett starkare positivt mentalt välbefinnande.

Mycket tid ute kan också innebära mindre skärmtid hos småbarn, vilket öppnar för att naturvistelser kan bli ett konkret inslag i framtida finländska rekommendationer för barns digitala medieanvändning.

Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse stöder medicinsk och närliggande naturvetenskaplig forskning med fokus på psykets betydelse för fysisk hälsa, samt forskning om blodsjukdomar. Stiftelsen delar ut medel för projekt som håller hög vetenskaplig kvalitet och bidrar till långsiktig samhällsnytta.

Dessa spetsprojekt finansierade Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse under 2024–2025

Näitä kärkihankkeita Signe ja Ane Gyllenbergin säätiö rahoitti vuosina 2024 –2025

Carola Ray

Docent och seniorforskare,
Helsingfors Universitet
Dosentti ja vanhempi tutkija,
Helsingin yliopisto

Kirsi Laitinen

Professor, Åbo universitet
Professori, Turun yliopisto

Lauri Nummenmaa

Professor, Nationella PET-centret
Professori, Valtakunnallinen
PET-keskus

Erland Axelsson

Legitimerad psykolog och
medicine doktor
Läillistettu psykologi,
lääketieteen tohtori

13

Varhaisista signaaleista 14 parempaan elämänlaatuun

Vuosina 2024–2025 Signe ja Ane Gyllenbergin säätiö on rahoittanut tutkimushankkeita, joilla on selvä yhteiskunnallinen merkitys – tunteiden vaikutuksista pitkäaikaisiin kehon oireisiin aina siihen, miten ravinto ja elintavat raskauden aikana heijastuvat lasten kehitykseen. Neljän eri tutkijan hankkeet osoittavat, miten ennaltaehkäisevä ja potilaslähtöinen tutkimus voi kehittää terveydenhuoltoa, tukea perhe-elämää ja edistää kansanterveyttä.

KUN SYDÄN JA AIVOT KOHTAAVAT REAALIAJASSA

Aivotutkimuksen valtavat edistysaskeleet ovat pitkään jättäneet kehon toiminnot ja niiden keskinäiset yhteydet sivuosaan, erityisesti psykologisessa ja psykiatrisessa tutkimuksessa. Vasta viime vuosina huomio on siirtynyt kohti kokonaisvaltaisempaa näkökulmaa, jossa aivot nähdään osana samaa biologista järjestelmää kuin muukin keho. Liikunnan hyödyt mielenterveydelle ovat kiistattomat, ja esimerkiksi lihavuus on usein yhteydessä masennus- ja ahdistusoireisiin sekä kognitiivisen suorituskyvyn alenemiseen.

Lauri Nummenmaa, professori valtakunnallisessa PET-keskuksessa, osoittaa tutkimuksissaan, että tunteet ja ahdistus leimaavat koko kehoa, eivät vain aivoja. Aiemmissä tutkimuksissa hänen ryhmänsä

on kartoittanut kehon tunnekarttoja, joissa jokainen tunne piirtyy omaksi kehonkartakseen. Uuden koko kehon PET-kameran avulla ryhmä voi seurata samanaikaisesti aivojen ja tärkeimpien elinten toimintaa molekyylitasolla. Signe ja Ane Gyllenbergin säätiön rahoittamassa tutkimushankkeessa tarkastellaan, miten stressi ja pelko muokkaavat sydämen ja aivojen välistä vuorovaikutusta muun muassa räsitus-testin ja voimakkaita tunteita herättävien elokuvien aikana. Tavoitteena on entistä kokonaisvaltaisempi ymmärrys mielenterveydestä.

TUNTEET HOIDON AVAINTEKIJÄNÄ PITKÄAIKAISISSA KEHON OIREISSA

Pitkäaikaiset kehon oireet, kuten kipu ja väsymys, voivat aiheuttaa suurta kärsimystä ja tehdä arjesta raskasta sille, joka niistä kärsii. Dosentti ja psykologi **Erland Axelsson**

15

tutkii, miten tunteet ja psykologiset prosessit vaikuttavat siihen, miten ihmiset reagoivat hoitoon silloin, kun keho viestii epämu-kavuutta. Tutkimus ei keskity vain huoleen ja ahdistukseen, vaan pyrkii laajemmin ymmärtämään eri tapoja, joilla psykologiset reaktiot voivat vaikuttaa hoidon tuloksiin.

Altistushoidon avulla tutkitaan, mitkä tekijät vievät voinnin paranemista eteenpäin, ja menetelmä on jo osoittanut lupaavia tuloksia esimerkiksi ärtyvän suolen oireyhtymän (IBS) ja kroonisen kivun hoidossa. Tavoitteena on syventää ymmärrystä näistä prosesseista ja pitkällä aikavälillä edistää sitä, että potilaat saavat parempia hoitoja pitkäaikaisiin kehon oireisiin.

HYVÄ ALKU ELÄMÄÄN ALKAA VARHAIN

Jo raskausaikana omaksutuilla elintavoilla voi olla kauaskantoisia vaikutuksia lapsen terveyteen. Turun yliopiston ravitsemustieteen professori **Kirsi Laitinen** johtaa tutkimushanketta, jossa seurataan äitejä ja lapsia pitkittäistutkimuksessa, erityisesti naisia, joilla on ylipainoa tai lihavuutta. Tutkimuksessa, jossa seurattiin 439 raskaana olevaa naista, raskausdiabetes ja äidin kohonnut kehon rasvaprosentti liittyivät kaksivuotiaiden lasten heikompaan kielelliseen, kognitiiviseen ja motoriseen kehitykseen. Samalla tutkimus osoittaa, että äidin parempi ruokavalion ravitsemuksellinen laatu – erityisesti pehmeiden rasvojen ja kalan saanti – korreloi lapsen paremman kielellisen kehityksen kanssa.

Laitisen tutkimus nostaa esiin myös probioottien merkityksen, erityisesti yhdessä

kalaöljyn kanssa raskauden aikana, lapsen ylipainoriskin pienentämisessä tulehdusta vähentävien vaikutusten sekä suoli-ai-voakselin kautta. Tulokset viittaavat siihen, että terveyttä edistävä ruokavalio ja suoliston mikrobiston tasapainon ylläpitäminen raskausaikana ovat tärkeitä lapsen hyvinvoinnille ja kehitykselle pitkällä aikavälillä.

LUONTO OSANA PIKKULAPSIPERHEEN ARKEA
Säännöllinen luonnossa liikkuminen kulkee käsi kädessä lasten paremman henkisen ja fyysisen terveyden kanssa. Tutkimuksissa on myös havaittu, että luonnossa vietetty aika voi vahvistaa keskittymiskykyä ja mielenterveyttä, vähentää käyttäytymishäiriöitä sekä tukea sekä kognitiivista että sosiaalista kehitystä.

Dosentti ja vanhempi tutkija **Carola Ray** on seurannut yli 3 000 perhettä selvittääkseen, kuinka usein he käyvät luonnossa, millaisia esteitä luontokäynneille on ja miten luontotottumukset liittyvät hyvinvointiin. Hänen tutkimuksensa mukaan kahden aikuisen ja vakaamman taloudellisen tilanteen perheet käyvät luonnossa useammin, ja luontokäyntien määrä vaikuttaa lasten runsaampaan liikkumiseen ja parempaan uneen. Vanhemmat, jotka viettävät usein aikaa luonnossa lastensa kanssa, kokevat myös henkisen hyvinvointinsa paremmaksi.

Paljon ulkona vietetty aika voi merkitä pikkulapsille myös vähäisempää ruutuaikaa, mikä tukee ajatusta siitä, että luonnossa liikkuminen voisi jatkossa sisältyä lasten digitaalisen median käyttöä koskeviin suosituksiin.

Signe ja Ane Gyllenbergin säätiö tukee lääketieteellistä ja siihen liittyvää luonnontieteellistä tutkimusta, jossa painopisteenä on psyyken merkitys fyysiselle terveydelle. Lisäksi säätiö tukee veritautien tutkimusta. Säätiö myöntää rahoitusta hankkeille, jotka ovat tieteellisesti korkeatasoisia ja tuottavat pitkäaikaista yhteiskunnallista hyötyä.

Kunskapens ansikten

18

Hasse Karlsson

Professor vid Åbo universitet

”Familjer med barn som utsätts för stress skall vara den absolut sista gruppen som drabbas av nedskärningar”

Hasse Karlsson vid Åbo universitet leder forskningsprojektet FinnBrain som inleddes år 2010 och som bland annat undersöker effekterna av stress på barns utveckling och hälsa. Avsikten är att projektet ska pågå i flera decennier.

19

”När ett barn på ett 5-årsbesök tillfrågades vad han har för hobby svarade han: att delta i Finnbrain-undersökningen” berättar **Hasse Karlsson** vid Åbo universitet och skrattar.

Detta är ett av hans favoritminnen från det unika forskningsprojektet FinnBrain som inleddes år 2010 och som bland annat undersöker effekterna av en hög stressnivå på barns utveckling och hälsa. Karlsson, professor i integrativ neurovetenskap och psykiatri, är projektets grundare och forskningsledare.

Det är meningen att FinnBrain-projektet ska pågå i flera decennier, vilket innebär att de barn som deltar kommer att växa till tonåringar och nå en vuxen ålder allt

eftersom forskningen fortskrider. Forskarna träffar barnen så ofta att projektet ibland kan kännas som en hobby. Fram till våren 2024 har projektet samlat in tre tidsintervaller, det vill säga treårsperioder, under vilken man gjort omfattande undersökningar av barnens somatiska och neuropsykologiska hälsotillstånd.

”Vi vill i grunden förstå hur vissa olika sjukdomar utvecklas. Inom projektet bygger vi upp en forskning som fortskrider i realtid, där vi bit för bit kan lära oss förstå effekterna av psykologiska och biologiska händelser som medför risker för sjukdom senare i livet, säger Karlsson.

20

”En medvetenhet om sambandet mellan kropp och själ är av stor betydelse inom hälsovården. Förutom att väga och mäta skulle det vara viktigt att på mottagningarna se över familjernas livssituation”

MODERNS STRESS VID GRAVIDITETEN UNDER LUPP

Forskarna har i första hand fastställt moderns psykiska välbefinnande, det vill säga till exempel ångest- och depressionssymtom och eventuell förlossningsrädsla. De har också följt med vilka typer av saker som belastar och stärker den gravida kvinnans vardag. Dessutom producerar projektet rikligt med data om händelserna under graviditeten, som till exempel stora livsförändringar, skilsmässor eller en närståendes död.

Enligt Karlsson har mammans välbefinnande under graviditeten en omfattande inverkan på barnets hälsa. Han jämför graviditetsperiodens stress med stammen av

ett träd: de grenar som växer ur stammen utgör en variation av sjukdomar som beroende på barnet kan vara exempelvis allergier, astma eller depression.

Forskarna har också undersökt växelverkan mellan modern och barnet efter graviditetsperiodens slut. Om denna växelverkan är oförutsägbar återspeglas detta i utvecklingen av barnets hjärna, säger Karlsson.

”Vårt neuropsykologiska forskarteam spelar in situationer med växelverkan på video och räknar hur många gånger till exempel mamman rör vid barnet, pratar med det eller ger det en leksak. Det har visat sig att om mammans beteende är förutsägbart

så fungerar bland annat barnets arbetsminne bättre.”

Forskarnas intresse är inte begränsade till mammorna, utan projektet har också studerat effekten av pappornas tidiga stressupplevelser. För två år sedan upptäckte forskarna att pappans stress under barn- domen bland annat påverkar avkommans hjärnstrukturer.

INTERVJUER OM UPPELVELSER OCH TÄNDER SOM VÄXER LIKT EN LÖK

Det är nu över 10 år sedan FinnBrain-projektet inleddes och då deltog 4 000 familjer från Åbo och dess grannkommuner och Åland i projektet. Antalet har sedan dess minskat med några hundra familjer.

Man har regelbundet tagit magnetiska resonansbilder av hjärnan och blod-, hår- och avföringsprover av barnen – och bland annat hittat ett samband mellan tarmmikrober och personlighetsdrag. Genom att undersöka barnens tänder har man undersökt om barnen redan under fosterstadiet blivit exponerade för exempelvis tungmetaller eller plast. Man kan också undersöka förekomsten av inflammatoriska markörer i tänderna.

”Tänder växer litet som en lök. Ur tänderna kan man ganska exakt bestämma när exponeringen har skett, säger Karlsson.

Barnen besöker också en psykologmottagning där de bland annat får göra minnestester och reda ut barndomsupplevelser genom adverse childhood experience-intervjuer (ACE). Enligt Karlsson ökar barnens traumatiska upplevelser, som bland annat ignorering av deras känslomässiga behov eller i värsta fall sexuella övergrepp, risken att drabbas av till exempel psykiska störningar, kranskärllssjukdomar och Alzheimers sjukdom.

”Till en början var vi oroliga över hur de 9-åriga barnen skulle reagera på intervjuerna. Men våra erfarenheter har varit väldigt positiva. Barnen har tagit emot intervjuerna väl och inte dragit sig för att prata om svåra frågor, säger Karlsson.

FAMILJER MED BARN SOM HAR UPPLEVTT TRAUMA ÄR ETT DÅLIGT MÅL FÖR NEDSKÄRNINGAR

I Hasse Karlssons forskningsgrupp ser man på människan som en helhet, vilket är någonting speciellt inom detta forskningsområde. Stressens biologi är också någonting man knappt forskat i före FinnBrain-projektet. Men enligt Karlssons uppfattning har den psykosomatiska forskningen genomgått en drastisk förändring mot det bättre sedan inledningen av projektet år 2010.

”En medvetenhet om sambandet mellan kropp och själ är av stor betydelse inom hälsovården. Förutom att väga och mäta skulle det vara viktigt att på mottagningarna se över familjernas livssituation”, säger han.

Därför deltar forskarna vid FinnBrain-projektet ofta i utbildningen av bland annat hälsovårdare och mödravårdscentralernas personal. Att möta utmaningar och hur man reagerar på exponering för stress är något som alltid är relevant – särskilt nu när barnfamiljer ständigt hotas av nedskärningar.

”Beslutsfattarna borde inse att den allra sista gruppen för nedskärningar är barnfamiljer som varit utsatta för stress och upplevt trauma”, säger Karlsson.

21

Tiedon kasvot

22

Hasse Karlsson

Turun yliopiston professori

”Viimeinen porukka, jolta kannattaa leikata, on stressille altistuneet lapsiperheet”

Turun yliopistossa työskentelevä Karlsson vetää vuonna 2010 aloitettua FinnBrain-tutkimushanketta, joka perehtyy muun muassa varhaisen stressin vaikutuksiin lapsen kehitykseen ja terveyteen. Hankkeen on tarkoitus jatkaa useita vuosikymmeniä.

23

”Viisivuotiskäynnillä lapselta kysyttiin, mitä hän harrastaa. Hän vastasi, että FinnBrain-tutkimusta”, Turun yliopiston professori **Hasse Karlsson** kertoo ja hymähtää.

Se on yksi hänen suosikkimuistojaan vuonna 2010 aloitetusta ainutlaatuisesta FinnBrain-tutkimushankkeesta, jossa selvitetään muun muassa varhaisen liiallisen stressin vaikutusta lapsen kehitykseen ja terveyteen. Integratiivisen neurotieteen ja psykiatrian professori Karlsson on hankkeen perustaja ja tutkimuksen vastuullinen johtaja.

FinnBrain-hankkeen tarkoitus on jatkaa useita vuosikymmeniä, eli siihen osallistuvat

lapset kasvavat teineiksi ja aikuisiksi tutkimuksen edetessä. Tutkijat tapaavat lapsia siis siihen pisteeseen asti, että se alkaa tuntua harrastukselta. Kevääseen 2024 mennessä hankkeessa on kerätty kolme aikapistettä eli kolmen vuoden ajanjaksoa, joiden aikana on tutkittu kokonaisvaltaisesti lasten somaattista ja neuropsykologista terveydentilaa ja kehitystä.

”Haluamme ymmärtää erilaisten sairauksien kehittymistä juurista lähtien. Rakenname hankkeessa reaaliajassa etenevää tutkimusta, jossa pääsemme pala palalta kiinni psykologisten ja biologisten tapahtumien vaikutuksiin myöhempään sairausriskeihin”, Karlsson sanoo.

24

”Kehon ja mielen yhteyden tiedostamisella on iso merkitys terveydenhuollossa. Punnitsemisen ja mittaamisen lisäksi vastaanotoilla olisi tärkeää käydä läpi perheiden elämäntilanteita”

SUURENNUSLASIN ALLA ÄIDIN RASKAUSAJAN STRESSI

Tutkijat ovat mitanneet ensisijaisesti äidin psyykkistä vointia, eli esimerkiksi ahdistus- ja masennusoireita ja mahdollista synnytyspelkoa. He seuraavat myös päivittäisellä tasolla, minkälaiset asiat arjessa kuormittavat ja voimaannuttavat raskaana olevaa naista. Lisäksi hankkeessa syntyy dataa raskauden aikaisista tapahtumista eli esimerkiksi isoista elämänmuutoksista, kuten erosta tai läheisen kuolemasta.

Karlssonin mukaan äidin raskausajan hyvinvointi vaikuttaa lapsen laaja-alaisesti.

Hän vertaa äidin raskausajan stressiä puun runkoon: siitä kasvavat oksat ovat erilaisia sairauksia, jotka voivat olla lapsesta riippuen vaikkapa allergiaa, astmaa tai masennusta.

Raskausajan jälkeen tutkijat ovat tarkkailleet myös äidin ja lapsen vuorovaikutusta. Vuorovaikutuksen ennustamattomuus heijastuu lapsen aivojen kehitykseen, Karlsson sanoo.

”Neuropsykologinen tutkimustiimimme nauhoittaa vuorovaikutustilanteita videolle ja laskee, kuinka monta kertaa äiti vaikkapa koskee lasta, puhuu hänelle tai antaa

lelun. On selvinnyt, että mitä ennustettavimmin äiti käyttäytyy, sitä paremmin esimerkiksi lapsen työmuisti toimii.”

Tutkijoiden kiinnostus ei kuitenkaan rajoitu vain äiteihin, vaan hankkeessa on tutkittu myös esimerkiksi isien varhaisia stressikokemuksia. Kaksi vuotta sitten tutkijat esimerkiksi havaitsivat, että isän lapsuusajan stressi voi vaikuttaa jälkikasvun aivojen rakenteisiin.

KOKEMUSHAASTATTELUITA JA SIPULIN TAVOIN KASVAVIA HAMPAITA

Kun FinnBrain-hanke käynnistyi yli 10 vuotta sitten, mukana oli 4 000 perhettä Turusta, lähikunnista ja Ahvenanmaalta. Luku on sittemmin pienentynyt muutamalla sadalla.

Tähän mennessä lapsilta on otettu säännöllisesti aivojen magneettikuvia sekä veri-, hius- ja ulostenäytteitä – suolistomikrobien ja persoonallisuuden välillä on havaittu yhteys. Lasten hampaista puolestaan tutkitaan, onko heillä ollut jo sikiöaikana esimerkiksi elimistössä oleviin raskasmetalleihin tai muoveihin liittyviä altistuksia. Myös tulehdusmarkkereita voidaan tutkia hampaista.

”Hammas kasvaa vähän niin kuin sipuli. Sieltä pystytään ajoittamaan aika tarkasti, milloin altistus on tullut”, Karlsson sanoo.

Lisäksi lapset käyvät psykologin vastaanotolla, jossa heille tehdään muun muassa muistitestejä ja lapsuuden kokemuksia selvittäviä adverse childhood experience (ACE) -haastatteluita. Karlssonin mukaan lasten traumaattiset kokemukset, kuten emotionaalisten tarpeiden laiminlyönti tai pahimmillaan seksuaalinen hyväksikäyttö,

lisäävät riskiä sairastua esimerkiksi mielen terveyden häiriöihin, sepelvaltimotautiin ja Alzheimerin tautiin.

”Meitä jännitti aluksi, miten nyt 9-vuotiaat lapset suhtautuvat haastatteluihin. Kokemuksemme ovat kuitenkin olleet todella positiivisia. Lapset ovat ottaneet haastattelut vastaan hyvin, eivätkä ole kavahtaneet vaikeista asioista puhumista”, Karlsson sanoo.

TRAUMAN KOKENUT LAPSIPERHE ON HUONO LEIKKAUSKOHDDE

Hasse Karlssonin johtamassa tutkimuksessa suhtaudutaan ihmiseen kokonaisuutena. Se on erityistä tällä tutkimusalalla, sillä stressin biologiaa ei ole ennen FinnBrain-hanketta juurikaan tutkittu. Psykosomaattisen tutkimuksen kenttä on Karlssonin mielestä kuitenkin muuttunut rajusti parempaan päin sitten hankkeen perustamisen vuonna 2010.

”Kehon ja mielen yhteyden tiedostamisella on iso merkitys terveydenhuollossa. Punnitsemisen ja mittaamisen lisäksi vastaanotoilla olisi tärkeää käydä läpi perheiden elämäntilanteita”, hän sanoo.

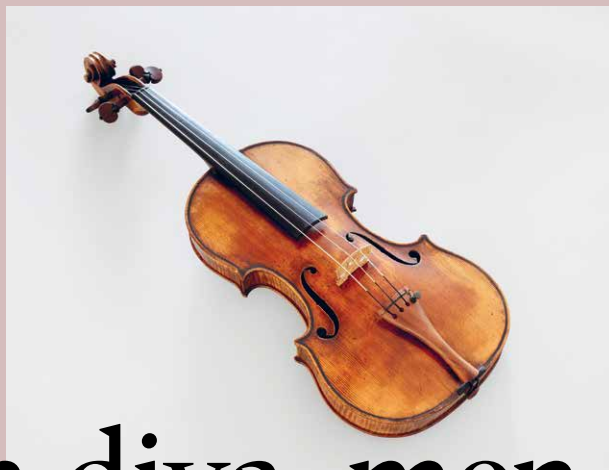
Siksi FinnBrain-hankkeen tutkijat käyvät kouluttamassa esimerkiksi terveydenhoitajia ja neuvolatyöntekijöitä. Erilaisten elämäntilanteiden kohtaaminen ja stressialtistuksiin reagoiminen on aina ajankohtaista – varsinkin nyt, kun lapsiperheet ovat milloin minkäkin hallituksen leikkausuhan alla.

”Päätäjien pitäisi ymmärtää, että viimeinen porukka, jolta kannattaa leikata, on stressille altistuneet ja traumaaja kokeneet lapsiperheet”, Karlsson sanoo.

25

Signe och Ane Gyllenbergs stiftelses
Carlo Bergonzi-violin

28 ”En diva, men ett alldeles fantastiskt instrument när det är som bäst”

Utöver konstsamlingen äger Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse ett flertal instrument. Kronjuvelen bland instrumenten är otvivelaktigt violinen tillverkad av Carlo Bergonzi i Cremona 1732. Det sägs att Bergonzi (1683–1747) var Antonio Stradivaris (ca 1644–1737) elev, och de instrument han byggde har ett mycket högt anseende internationellt. Stiftelsen köpte instrumentet 2005 av Paavo Berglund, och de första

instrumentstipendiaterna var Pietari Inkinen och Petteri Iivonen. Därefter, från 2013 till 2025, har det spelats av Minna Pensola. Minna Pensola är känd som en intensiv artist, en passionerad solist och inspirerande orkesterledare, och hon är stamgäst på många internationella kammarmusikfestivaler. Hon spelar i Meta4-kvartetten som grundades 2001 och hon verkar tillsammans med sin make Antti Tikkanen som

Bild: Jussi Tiainen, bilden av Minna Pensola: Tero Ahonen

konstnärlig ledare för Kuhmo kammarmusik och som konstnärlig ledare för konsertserien PuKamaChamber i Helsingfors, som hon själv har grundat.

Till en början lånades Bergonzi-violinen ut för tre år, men senare konstaterades att det är en ganska kort tid, varför man beslöt att förlänga tiden för Pensola. Den globala coronapandemin orsakade stora svårigheter för scenkonstnärer i deras arbete under 2020–2022, varför lånetiden förlängdes ytterligare.

Efter en ansökningsprocess gavs violinen hösten 2025 till en ny stipendiat, Linda Suolahti. När stipendiaten byttes ut genomgick violinen en grundlig underhålls- och rengöringsprocess i violinbyggaren Elina Kaljunens verkstad.

Under året förtydligades ansökningsprocessen och kriterierna av Siiri Oinonen, publik- och programansvarig som har hand om stiftelsens konsert- och instrumentverksamheten. I fortsättningen är violinens lånetid fem år, och lånet kan förlängas med ytterligare fem år. Ansökningarna granskades av en expertpanel, vars förslag godkändes av stiftelsens styrelse vid ett möte i november 2025. I denna artikel berättar Pensola hur det är att spela på en Bergonzi och andra violiner, och om sin karriär som musiker.

MINNA, DU VALDES TILL BERGONZI-STIPENDIAT HÖSTEN 2013. VAR BEFANN DU DIG I LIVET OCH KARRIÄREN VID DEN TIDPUNKTEN?

Jag var mor till en tvåårig dotter och hela tiden på resa med violinen och dottern. Jag minns precis det ögonblick då meddelandet att jag fick violinen kom, men jag minns inte det betydelsefulla ögonblick då jag för första gången höll instrumentet i mina händer. Den tiden handlade mest om att överleva.

Utän sömn, till flyget och till scenen. Min önskan var bara att jag, när jag steg ut på scenen, skulle ha violinen och inte till exempel en blöja i handen. Min andra dotter föddes 2014.

Violinen kom till mig 2013 i rätt tid, eftersom jag just då inte hade något längre kontrakt med något instrument. Meta4-kvartetten var inne i en mycket aktiv period, vi hade viktiga konserter som öppnade internationella dörrar. Det var viktigt att vi kunde lita på att alla kvartettens medlemmar hade bra instrument. Å andra sidan var studierna och tävlingsfaserna över. Det var dags att hitta min egen väg och riktning.

HURDANA VIOLINER SPELADE DU FÖRE BERGONZIN?

Mitt problem har närmast varit positivt genom att jag alltsedan jag började studera på Sibelius-Akademins ungdomsutbildning 1995 alltid har fått en låneviolin. Jag har aldrig köpt en egen violin. Jag fick en violin av min första violinlärare, han donerade en violin lämplig för en studerande, och den gav jag vidare när den inte längre passade för studier på ungdomsutbildningsnivå. Jag har spelat flera av Cremona-stiftelsens violiner, Finska Kulturfondens violiner, och emellanåt har jag haft modernare violiner, som en violin byggd av Patrick Robin på 1990-talet. Efter en tävling fick jag år 1997 en Bellosio-violin från Sysmä Andelsbank för tre år. Tack vare den fick jag också uppträda på Suvisoitto-festivalen i Sysmä, och blev senare deras konstnärliga ledare 2005. Under alla mina sju år som festivalens konstnärliga ledare spelade jag på Bellosio-violinen.

Före Bergonzin spelade jag på en privatägd, tidig Amati från 1618, som var en pärla, men rätt liten och inte alldeles problemfri. Tidsaxeln illustreras på ett intressant sätt

29

av det faktum, att violinen byggdes 100 år innan Vivaldi komponerade *De fyra årstiderna*. Violinbyggaren kunde alltså inte ens föreställa sig vad allt man kunde göra med en violin.

VILKA FASER GÅR DU IGENOM MED ETT NYTT INSTRUMENT?

När jag tänker på den intensiva kvartett-delen av mitt eget spelande inser jag att det faktiskt är en stor omställning varje gång någon av kvartettmedlemmarna byter instrument. Det kan jämföras med att kombinera fyra sångare av vilka en har en riktigt skarp och stark röst till exempel i altstämman, eller om en bas är mycket låg och rund – man måste tänka på röstfärger

30 ”Det var viktigt att vi kunde lita på att alla kvartettens medlemmar hade bra instrument.”

MINNA PENSOLA

och hur de olika rösterna låter tillsammans. Tonfärgen påverkar i sin tur vår tekniska prestation, eftersom tonfärgen är av avgörande betydelse för hur vi uppfattar tonernas renhet. Hur resonansen ljuder, hur intonationen utförs, och intonation är A och O i en kvartett. Den utgör grunden för den klangfärg och stil som publiken hör och antingen gillar eller ogillar.

Som kvartett har vi haft turen att alla under en lång tid har haft samma instrument.

Nu står vi för första gången i vuxen ålder inför en sådan här situation. För att få rätt känsla måste vi spela i olika miljöer, eftersom instrumenten låter helt annorlunda i små rum än i stora salar. Det är så många faktorer som inverkar, och man måste bara sätta i gång och prova. Det är en lycka, men också lite skrämmande, att vi får spela i de fina konserthallarna i Essen och Köln nu direkt; vi kommer att få en bra känsla där.

GAMLA, MEN OCKSÅ NYA INSTRUMENT KRÄVER ETT VISST UNDERHÅLL. HUR SKULLE DU BESKRIVA BERGONZINS BEHOV AV TRIMNING OCH UNDERHÅLL?

Den här violinen kräver verkligen mycket, hon är en riktig diva. Det är många faktorer som inverkar på ett instruments skick, med början från klimatet. Petteri Iivonen, som hade violinen före mig, hade spelat i tävlingar som solist till stora orkestrar, och därför hade den försetts med en trimm som förstärker de solistiska egenskaperna. Självt spelar jag både i kvartett och som solist, och min spelstil skiljer sig ganska mycket från Petteris och därför tog det ett tag för mig att hitta rätt känsla. Vi bytte till exempel ut strängar, stallet förnyades och ljudpinnen byttes ut. Förändringarna behövde också tid för att få effekt.

Bergonzi-violinen är ett bra instrument med stark resonans, men resonansen öppnade speciellt på vintern de små sprickorna i det gamla träet, och violinen måste ofta föras till reparatören. I Kuhmo träffade jag en redan pensionerad tysk violinbyggare som var medlem i utvecklingsteamet hos Thomastik, en tillverkare av strängar för stränginstrument i Wien. Han hade en metod för att hantera resonans och de skador på träet som den orsakar genom strängarna, och med rätt strängar kunde man förhindra sprickor.

NU ANVÄNDER DU EN ALLDELES NY VIOLIN TILLVERKAD JUST ÅT DIG AV ELINA KALJUNEN. HUR SKILJER SIG EN NY OCH EN CIRKA 300 ÅR GAMMAL VIOLIN FRÅN VARANDRA? KAN MAN ENS JÄMFÖRA DEM?

På sätt och vis, men det kan jämföras med att ha en ny partner: man kan inte jämföra dem direkt med varandra. De faktorer som påverkar känslan och spelandet är verkligen komplexa, och det finns många olika aspekter att ta hänsyn till. Det är inte bara fråga om ålder. Det finns betydligt fler dåliga gamla violiner än bra gamla violiner, men vi känner inte till dem eftersom ingen vill spela på dem. Trots sin dåliga kvalitet är de i allmänhet mycket dyra, särskilt om det finns någon känd violinbyggares namn i dem. I hopp om billiga pengar har man också tagit gamla violiner i delar och kombinerat delarna till nya instrument. Locket har kanske lagts på någon dålig botten, ett annat instrument har fått halsen, och ett tredje botten. Vid försäljning har man endast visat den del som är äkta. Sådana kallas kompositinstrument. De flesta av dessa ”best of” är vargar, men inte alla. Gammal betyder alltså inte nödvändigtvis bra.

De gamla instrument som vi har, och som mirakulöst nog har hållits intakta efter alla krig och oroligheter, är i allmänhet mycket bra. Dem vill vi skydda och ge till framgångsrika musiker som kan få ut det bästa av dem.

Ett nytt instrument ger nya möjligheter, och detta är gjort just åt mig – det är som en måttbestämd kostym. Instrument byggs för att närma sig ett slags karaktär, och man kan till exempel påverka instrumentet med olika strängar och trimningar. Jag använder mig också av olika speltekniker som jag kan utnyttja med denna nya violin, men som inte passade den gamla. Det är ju spelaren som styr tonfärgen med teknik, och spelaren har kunskapen att använda

olika metoder med olika instrument. Just nu känns det inspirerande att prova nya tekniker och kanske att upptäcka nya sidor hos mig själv som musiker. I framtiden tänker jag till exempel i artistpresentationen i konserternas programblad nämna att jag spelar på ett nytt instrument byggt av Elina Kaljunen. Genom att göra det vill jag stödja violinbyggarna som yrkeskår.

HADDE BERGONZIN SOM INSTRUMENT NÅGON INVERKAN PÅ DITT KONSTNÄRLIGA ARBETE OCH DIN KARRIÄR?

Med säkerhet, ja. Det var utan vidare en stor lycka att jag fick äran att spela på ett instrument som passade både som solistinstrument och i kvartett. Under dessa tolv år har jag kunnat förverkliga båda dessa roller.

I Finland har vi, tack vare många stiftelser och banker, förvånansvärt många goda instrument per spelare på yrkesnivå. Jag skulle vilja tro att om jag inte hade fått denna violin, skulle jag kanske ha fått tillgång till en annan. Men för hur lång tid, och hur väl skulle vi ha fungerat tillsammans? Det är fantastiskt att det blev så här! En ytterligare fördel i samarbetet med Gyllenbergs stiftelse har varit de många konserter jag har fått planera och spela i Villa Gyllenbergs vackra sal på Granö. Också de har varit viktiga och formativa för mig som musiker.

När Bergonzi är som bäst är det en alldeles fantastisk violin, och många kollegor som inte ens har spelat på den säger att det är den bästa violinen i Finland. Jag önskar henne ett långt och lyckligt liv. Och tack till stiftelsen! Det är fantastiskt att jag inte har behövt fundera på att skaffa ett instrument på så många år.

Siiri Oinonen
Översättning: Barbara Cederqvist

31

Signe ja Ane Gyllenberign säätiön
Carlo Bergonzi-viulu

”Diiva, mutta
32 parhaimmillaan
aivan fantastinen
soitin”

Signe ja Ane Gyllenberign säätiö omistaa taidekokoelman lisäksi useita soittimia. Soitinperheen kruununjalokivi on kiistatta Carlo Bergonzin Cremonassa vuonna 1732 valmistama viulu. Bergonzin (1683–1747) kerrotaan olleen Antonio Stradivarin (n. 1644–1737) oppilas, ja hänen tekemänsä soittimet ovat kansainvälisesti todella arvostettuja. Säätiö osti soittimen vuonna

2005 Paavo Berglundilta, ja ensimmäiset soitinstipendiaatit olivat Pietari Inkinen ja Petteri Iivonen. Tämän jälkeen viulu oli vuodesta 2013 vuoteen 2025 Minna Pensolan käytössä. Minna Pensola tunnetaan intensiivisenä esiintyjänä, heittäytyvänä solistina ja inspiroivana orkesteriliiderinä, ja hän on vakiovieras monilla kansainvälisillä kamarimusiikkifestivaaleilla. Hän soittaa

vuonna 2001 perustetussa Meta4-kvartettissa, ja toimii yhdessä puolisonsa Antti Tikkasen kanssa Kuhmon kamarimusiikin taiteellisena johtajana sekä perustamansa helsinkiläisen PuKamaChamber-konserttisarjan taiteellisena johtajana.

Bergonzin laina-aika oli alkuun kolme vuotta, mutta myöhemmin todettiin, että tämä on melko lyhyt aika, joten laina-aikaa päätettiin jatkaa Pensolan kanssa. Maailmanlaajuinen koronapandemia aiheutti huomattavia vaikeuksia esiintyvien artistien työhön 2020–2022, joten laina-aikaa jatkettiin taas.

Syksyllä 2025 viulu annettiin hakuprosessin jälkeen uuden stipendiaatin, Linda Suolahden, käyttöön. Stipendiaatin vaihtuessa viulu kävi viulunrakentaja Elina Kaljusen verstaalla perusteellisessa huollossa ja puhdistuksessa.

Vuoden aikana hakuprosessia ja -kriteereitä selkeytettiin säätiön konsertti- ja soitintoinnista vastaavan yleisöpalveluvastaava Siiri Oinosen toimesta. Jatkossa viulun laina-aika on viisi vuotta, ja lainaa on mahdollista jatkaa viidellä vuodella. Hakemukset kävi läpi asiantuntijaraati, jonka ehdotuksen säätiön hallitus hyväksyi kokouksessaan marraskuussa 2025. Tässä artikkelissa Pensola kertoo Bergonzilla ja muilla viuluilla soittamisesta sekä muusikon urastaan.

MINNA, SINUT VALITTIIN BERGONZI-VIULUN STIPENDIAATIKSI SYKSYLLÄ 2013. MILLAISISSA KOHTAAMUKSISSA OLIT TUOLLOIN ELÄMÄSSÄSI JA URALLASII?

Olin 2-vuotiaan tyttären äiti, joka oli koko ajan reissussa viulun ja tyttären kanssa. Muistan tarkalleen hetken, jolloin ilmoitettiin, että saan viulun, mutta en muista sitä järkyttävää hetkeä, kun olen ottanut viulun ensimmäistä kertaa käteen. Se

aika oli sellaista selviytymistä. Ilman unta, lentokoneeseen ja lavalle. Toivoi vaan, että kun löytää itsensä lavalta on kädessä viulu, eikä esimerkiksi vaippa. Toinen tytär syntyi 2014.

Viulu tuli silloin 2013 hyvään vaiheeseen, sillä minulla ei ollut pidempää sopimusta mistään soittimesta. Meta4-kvartetin kanssa oli hyvin aktiivinen vaihe, oli tärkeitä konsertteja, jotka avasivat kansainvälisiä ovia. Oli tärkeää, että pystyimme luottamaan siihen, että kaikilla kvartetin jäsenillä oli hyvät soittimet. Toisaalta opiskelu- ja kilpailuvaiheet olivat ohi. Se oli oman tien ja polun löytämisen aikaa.

MINKÄLAISIA VIULUJA OLIT SOITTANUT ENNEN BERGONZIA?

Minulla on ollut sellainen positiivinen ongelma, että siitä lähtien kun pääsin opiskelemaan Sibelius-Akatemian nuorisokoulutukseen vuonna 1995 olen aina saanut lainaviulun. Ikinä en ole ostanut omaa viulua. Sain ensimmäiseltä viuluopettajaltani viulun, hän lahjoitti minulle sellaisen opiskelijaviulun, ja minä annoin sen sitten eteenpäin, kun se ei enää riittänyt nuorisokoulutuksen tasoihin opintoihin. Olen soittanut useilla Cremona-säätiön viuluilla, Suomen Kulttuurirahaston viuluilla, ja välillä on ollut moderneja viuluja, kuten Patrick Robinin 1990-luvulla rakentama viulu. Sitten oli Sysmän Osuuspankin Bellosio-viulun, joka annettiin kilpailun kautta, ja sain viulun vuonna 1997 kolmeksi vuodeksi käyttööni. Pääsin viulun myötä myös esiintymään Sysmän Suvisoitto-festivaalille, ja myöhemmin päädyin sen taiteelliseksi johtajaksi vuonna 2005. Koko seitsemän vuotta kestäneen festivaalin taiteellisen johtajan työn ajan soitin Bellosiota.

Ennen Bergonzia soitin yksityisomistuksessa ollutta varhaista Amatia vuodelta 1618, joka oli jalokivi, mutta aika pieni, eikä aivan ongelmaton. Aikajanaa hahmottaa hauska tieto, että viulu oli rakennettu 100 vuotta ennen kuin Vivaldin *Vuodenajat* on sävelletty, joten viulunrakentaja ei voinut edes kuvitella, mitä kaikkea viululla voi tehdä

MINKÄLAINEN PROSESSI UUDEN SOITTIMEN KÄYTTÖÖNOTTO ON?

Kun ajattelen tätä intensiivistä kvartetti-palasta omassa tekemisessäni, niin sehän on aivan valtava rullanssi joka kerta kun jollain kvartetinjäsenellä vaihtuu soitin.

34 ”Oli tärkeää, että pystyimme luottamaan siihen, että kaikilla kvartetin jäsenillä oli hyvät soittimet”

MINNA PENSOLA

Sitä voi verrata siihen, että jos laittaa neljä laulajaa yhteen, ja jollain on tosi pistävä ja kova ääni vaikka altossa, tai onko basso vaikka tosi matala ja pyöreä – tällaisia äänenväriasioita ja miten eri äänet soivat yhdessä. Äänenväri vaikuttaa taas meidän tekniseen suoritukseemme, sillä äänenväri vaikuttaa oleellisesti sävelpuhtauden hahmottamiseen. Miten resonanssi lähtee ulos, miten tehdään intonaatiota, ja intonaatio on kvartettisoitossa a ja o. Sen varaan rakennetaan sointi ja muotoilu, jonka yleisö kuulee, ja josta se joko tykkää tai

ei. Kvartettina olemme olleet todella onnekkaita, kun kaikilla on ollut näin pitkäaikaisia soittimia. Nyt ensimmäistä kertaa aikuisiällä joudumme tällaisen tilanteen eteen. Tuntuman hakemiseksi pitää soittaa erilaisissa tiloissa, sillä soittimet kuulostavat pienissä huoneissa ihan erilaisilta kuin suurissa saleissa. Siinä on tosi monta tekijää, jotka vaikuttavat ja pitää vaan lähteä kokeilemaan. Onneksi, mutta vähän myös pelottavasti, pääsemme heti hienoihin konserttisaleihin Esseniin ja Kölniin, joten siitä saadaan hyvää tuntumaa.

VANHAT, JA MYÖS UUDET, SOITTIMET VAATIVAT JONKIN VERRAN HUOLTOA. MITEN KUVAILISIT BERGONZIN TRIMMAUS- JA HUOLTOTARVETTA?

Se vaati kyllä tosi paljon, hän on sellainen diiva. Monet asiat vaikuttivat soittimen kuntoon, ihan ilmastosta alkaen. Petteri Iivonen, jolla oli viulu ennen minua, oli soittanut kilpailuissa isojen orkestereiden solistina, joten viuluun oli haettu trimmejä, jotka korostavat solistisia ominaisuuksia. Minulla on sekä kvartetti- että solistihommia, ja aika erilainen soittotyyli kuin Petterillä, joten tuntuman hakemiseen meni kyllä jonkin aikaa. Esimerkiksi kielä vaihdettiin, talle tehtiin uusiksi ja pinna vaihdettiin. Muutoksille piti myös antaa aikaa vaikuttaa.

Bergonzi-viulu on hyvä soitin ja resonoi voimakkaasti, mutta tämä resonanssi avasi varsinkin talvisin vanhan puun pieniä halkeamia, ja viulua piti käyttää usein korjaajalla. Kuhmossa tapasin saksalaisen, jo eläköityneen viulunrakentajan, joka oli wieniläisen Thomastik -jousisoitinkielivalmistajan kehitysryhmän jäsen. Hänellä oli kielten kautta tuleva lähestymistapa resonanssiin ja sen aiheuttamiin puuvaurioihin, ja oikeilla kielillä pystyttiin estämään halkeamat.

SINULLA ON NYT KÄYTÖSSÄSI AIVAN UUSI, ELINA KALJUSEN JUURI SINULLE VALMISTAMA VIULU. MITEN UUSI JA NOIN 300 VUOTTA VANHA SOITIN EROAVAT TOISISTAAN? VOIKO NIITÄ EDES VERRATA?

Tavallaan, mutta se on vähän sama kuin jos on uusi partneri, ei heitä voi suoraan verrata. Fiilikseen ja soittoon vaikuttavat asiat ovat todella monisyisiä ja aspekteja on monenlaisia. Pelkästään ikä ei ole se juttu. Valtavan paljon enemmän kuin mitä tunnetaan vanhoja hyviä viuluja, on vanhoja kehoja viuluja, mutta niitä me emme tunne, koska kukaan ei halua soittaa niitä. Ne ovat pääsääntöisesti kehnoudestaan huolimatta hyvin kalliita, varsinkin jos niissä on jonkun tunnetun viulun tekijän nimi. Helpon rahan toivossa on myös laitettu vanhoja viuluja paloiksi ja yhdistelty eri paloista kokonaissoittimia. Esimerkiksi kansi on saatettu laittaa johonkin huonoon koppaan, ja toiseen soittimeen kaula ja kolmanteen pohja. Myydessä on esitelty vaan sitä osaa, joka on aito. Näitä kutsutaan komposiittisoittimiksi. Useimmat näistä best of -soittimista ovat susia, mutta eivät kaikki. Vanha ei siis välttämättä tarkoita hyvää.

Ne vanhat viulut mitä meillä on, ihme kyllä vielä ehjänä kaikkien sotien ja myllerrysten jälkeen, ovat kyllä pääsääntöisesti todella hyviä. Niitä halutaan varjella ja niitä annetaan menestyneille soittajille, jotka saavat niistä kaiken parhaan irti.

Uuden soittimen kanssa on uudet mahdollisuudet, ja tämä soitin on tehty juuri minulle – se on kuin mittatilauspuku. Soitin rakennetaan lähestymään jonkinlaista karaktääriä, ja soittimeen voi lisäksi vaikuttaa esimerkiksi erilaisilla kielillä ja trimmeillä. Minulla on myös käytössäni erilaisia soittotekniikoita, joita voin hyödyntää tämän uuden viulun kanssa, mutta jotka eivät sopineet vanhalle viululle. Soittajahan

kontrolloi äänenväriä tekniikalla, ja soittajalla on tietotaitoa ottaa eri keinot käyttöön erilaisilla soittimilla. Tässä kohtaa tuntuu inspiroivalta päästä kokeilemaan uusia tekniikoita, ja löytää ehkä uusia puolia itsestäni soittajana. Aion jatkossa mainita esim. konserttiohjelmien artistiesittelyissä, että soitan uutta, Elina Kaljusen rakentamaa soitinta. Haluan näin toimimalla tukea viulunrakentajien ammattikuntaa.

OLIKO JUURI BERGONZILLA SOITTAMISELLA VAIKUTUSTA TAITEELLISEEN TEKEMISEESI JA URAASI?

Varmasti oli. Ilman muuta oli todellinen onni, että kohdalle sattui soitin, joka toimii sekä solistikäytössä että kvartetissa. Näiden kahdentoista vuoden ajan olen pystynyt toteuttamaan näitä molempia rooleja.

Suomessahan on, kiitos useiden säätiöiden ja pankkien, yllättävän paljon hyviä soittimia per ammattitason soittajia. Haluaisin uskoa, että jollen olisi saanut tätä viulua, minulle olisi ehkä myönnetty jokin toinen viulu käyttööni. Mutta kuinka pitkäksi aikaa ja kuinka olisimme tulleet juttuun? Hienoa, että meni näin! Oma lisähauskuus yhteistyössä Gyllenbergin säätiön kanssa ovat olleet lukuksat konsertit, joita olen saanut suunnitella ja soittaa Kuusisaaren Villa Gyllenbergin ihanassa salissa. Niilläkin on ollut tärkeä ja kehittävä merkityksensä muusikkouteeni.

Parhaimmillaan tämä Bergonzi on aivan fantastinen viulu, ja monet kollegat, jotka eivät ole edes sitä soittaneet, sanovat että tämä on Suomen paras viulu. Toivotan hänelle pitkää ikää ja onnea. Ja kiitos säätiölle! Onhan se mahtavaa, ettei ole tarvinnut mieltä soittimen hankintaa näin moneen vuoteen.

Siiri Oinonen

Mysteriet med den spanska barockmålningen

36

Petrus Martyren av Antonio
del Castillo y Saavedra

I mars 2024 besökte jag Córdoba under en semesterresa i Andalusien. Jag mindes att det var Antonio del Castillo y Saavedras hemstad och hoppades få se hans målningar där, eftersom det i Villa Gyllenbergs samling finns ett verk, *Petrus Martyren*, som är attribuerat till honom. Det viktigaste verket i Córdoba's konstmuseum var faktiskt en serie på tio målningar som Castillo målade för dominikanerkonventet mellan 1650 och 1655, och som huvudsakligen föreställde dominikanska och franciskanska helgon. På museet fanns endast sex av seriens verk. En av målningarna finns i Bilbao's konstmuseum och tre uppgavs vara försvunna. Man kände emellertid till vad serien

bestod av tack vare skriftliga beskrivningar från 1700-talet. På en skylt kunde jag läsa att ett av de saknade verken just föreställde Petrus Martyren! Var det alltså möjligt att Gyllenbergs målning inte bara vara Castillos verk, vilket föreföll troligt när jag såg de andra verken, utan även en del av dominikanerkonventets serie i Córdoba?

Efter att jag återvänt till Helsingfors beställde jag forskningslitteratur om Antonio del Castillo y Saavedras produktion till Nationalbiblioteket. Jag fann att det föreföll alltmer troligt att Gyllenbergs verk verkligen var en av de saknade målningarna. Det var känt att helgonen hade avbildats

i halvfigur – Petrus Martyren är avbildad knästående. Också måtten stämde på ett ungefär. Enligt uppgifter i katalogen över Castillos produktion fanns det inga andra versioner eller kopior av verkets motiv, varför Gyllenbergs målning verkligen kunde vara Castillos originalmålning.

Jag föreslog för stiftelsens museinämnd att *Petrus Martyren* skulle granskas i samarbete med spanska experter och konserveras. Det skulle vara ett tidskrävande och kostsamt projekt, men samtidigt skulle det passa väl in i museets pågående projekt att konservera gammal konst. Museinämnden stödde entusiastiskt projektet. Vi hade redan under ett par års tid haft ett gott samarbete med konservator Olli Poijärvi, specialiserad på konservering av gamla målningar. Målningen röntgades på yrkeshögskolan Metropolia, och Poijärvi fotograferade verket i ljuset av en klar dagsljuslampa. Han tog också närbilder av verket i infrarött och ultraviolett. Redan dagsljuslampan avslöjade att målningen var i rätt dåligt skick. I Gyllenbergs salong hade verket ställts ut i så svag belysning att ojämnheter i målningen, revan och de klumpiga övermålningarna inte framträdde. Det var framför allt på röntgenbilderna man kunde se att ansiktet och händerna var välbevarade, även om målningen var mycket sliten. Ett grundligt konserveringsarbete avslöjade tidigare osynliga detaljer under senare lager av färg och fennisa. Vid något tillfälle hade målningen också förstörats, och vi beslutade att återställa den till dess ursprungliga dimensioner.

Konserveringen av verket tog sex månader och var extremt krävande. Olli Poijärvi har sagt att konserveringen av målningen är höjdpunkten i hans karriär. I samband med en konservering stöter man alltid på överraskningar, även om man med hjälp av tekniska bilder försöker vara förutseende. Poijärvi misstänkte från början att

den målade röda blodfläcken på martyrens vita huva kunde vara ett senare tillägg. Den röda färgen försvann emellertid inte i samband med att senare lager av fennisa avlägsnades. En pigmentanalys måste göras, och en gammal samarbetspartner, Seppo Hornytzkij, kontaktades. Grundämnesanalysen visade att konstnären på andra ställen som innehöll rött hade använt cinnober (alltså kvicksilversulfid), men blodfläcken innehöll järnoxid. Hornytzkij's analys av pigmentprovet bevisade slutgiltigt att "blodfläcken" var ett senare tillägg, eftersom den bestod av ren järnoxid till skillnad från målningens andra färger som hade blandats något på konstnärens pensel. Besluts alltså att blodfläcken skulle täckas i samband med restaureringen. Den röda färgen var uppenbarligen flera hundra år gammal, och att ta bort den mekaniskt hade varit riskfyllt.

Även om verket nu med rätt stor säkerhet kunde attribueras till Castillo var det viktigt att en Castilloexpert undersökte målningen och gav sitt utlåtande. Vi beslöt ta kontakt med konstmuseet i Córdoba (Museos de Andalucía). Museet rekommenderade oss att kontakta deras tidigare chef, José María Palencia Cerezo. Efter lång e-postkorrespondens bjöd vi Palencia till Finland för att studera verket närmare före det utmanande restaureringsmålet. Vi förde hela tiden diskussioner på spanska. Jag fick hjälp med att översätta det första meddelandet av Leonor Ruiz Dubrovin, som arbetade som frilans-museitekniker på Villa Gyllenberg. Därefter nöjde jag mig med att använda AI som hjälp vid översättningen, och lyckligtvis går det rätt bra att läsa spanska med franska och italienska som bas. Villa Gyllenbergs fasta personal är i själva verket ovanligt språkkunnig, alla talar endera franska eller spanska. Det var endast under besöket med Palencia hos konservatorn som vi fick tolkhjälp av konservator Ane Orue-Etxebarria Apellaniz.

37

Vi hade redan från början haft för avsikt göra korta filmstumpar för museets sociala mediekkanaler, men i och med att projektet växte och blev intressantare beslutade vi göra en kort dokumentärfilm över fyndet och konserveringen. Manus skrevs tillsammans med Siiri Oinonen som ansvarar för museets publik- och programtjänster, och hon ledde även filmprojektet. För att filma dokumentären anlätades Klaus Suhonen. Den restaurerade målningen och filmen presenterades på Villa Gyllenbergs utställning *I tiden. Samling Ane Gyllenberg* 15.10.2025. Filmen kan också ses på utställningens webbplats. Tillsammans med amanuens Kira Toikka och museimästare Tuomas Laatikainen skapade vi ett rum i galleriet som till en del var en rekonstruktion av Gyllenbergs bostad på Parkgatan där verket ursprungligen hade hängt.

39

Under projektets gång undersökte vi naturligtvis också verkets proveniens. Ane Gyllenberg köpte *Petrus Martyren* av Gösta Stenman 1935, och verket ställdes ut på Konsthallen följande år. Ane och Signe Gyllenberg besökte också Córdoba 1950, men verkets ursprung klarnade inte då ännu. Stenman hade köpt verket i London, men vi har tyvärr inte kunnat spåra från vilket galleri eller vid vilken tidpunkt. Verket blev ett objekt inom konsthandeln i och med att spanska staten beslagtogs och sålde klostrens egendom 1835. Klostrets trappuppgång, där verken hade hängt, revs, och en del av verken donerades till konstmuseet i Córdoba som då var under planering. För Ane Gyllenberg var *Petrus Martyren* uppenbarligen ett särskilt kärt verk, och det förefaller som om det tjänade samma syfte för honom som det hade gjort för dominikanermunkarna på deras tid: att inspirera till bön och stärka tron.

Siiri Oinonen skrev ett pressmeddelande om det funna verket, forsknings- och

konserveringsprojektet och utställningen. Vi stod också i direkt kontakt med en av Yles redaktörer som skrev en artikel om projektet. Yle fick bråttom, eftersom FNB gjorde en egen nyhet av vårt meddelande, varefter nyheten om fyndet spred sig som en löpeld. Vi hade aldrig tidigare varit med om något liknande. Nyheten publicerades i nästan alla finska tidningar, och vi fick många förfrågningar från media. Mediet Uusi juttu publicerade en fördjupad artikel i ämnet. Den spanska katolska tidningen *El Debate* samt *Diario de Sevilla* publicerade också nyheten att målningen hittats. *El Debate* konstaterade att upptäckten visar vikten av internationellt samarbete mellan museer och konsthistoriker när det gäller forskning om vårt gemensamma europeiska kulturarv.

Genom projektet kombinerades konsthistorisk forskning, ett konserverings- och restaureringsprojekt, internationellt samarbete, en dokumentärfilm för allmänheten, en utställning och publicitet, vilket blev en stor framgång för Villa Gyllenberg. Museet fick ny forskningskunskap, nätverk, mediesynlighet och ny publik. Projektet gjorde att en bred publik blev medveten om det arbete som utförs med samlingar, vilket ofta förblir osynligt.

Lotta Nylund

Översättning: Barbara Cederqvist

Olli Poijärvi, Ane Orue-Etxebarria Apellaniz, José María Palencia Cerezo.

39

Forskningsfoton av verket i starkt dagsljus, UV- och nära infraröd strålning och röntgenstrålning. Tutkimuskuvia teoksesta päivänvalolampun valossa sekä UV-, lähi-infrapuna- ja röntgensäteilyssä.

Voisiko siis Gyllenbergin maalaus olla paitsi Castillon teos, mikä muut teokset nähdessäni tuntui uskottavalta, myös osa Córdobaan dominikaanikonventin teossarjaa?

Palattuani Helsinkiin tilasin Kansalliskirjastoon Antonio del Castillo y Saavedran tuotantoa käsittelevää tutkimuskirjallisuutta. Sen perusteella alkoi näyttää yhä todennäköisemmältä, että Gyllenbergin maalaus todella on yksi teossarjan puuttuvista osista. Oli tiedossa, että pyhimykset oli kuvattu puolivartalokuvina – *Pietari Marttyyri* on kuvattu polvistuneena. Myös mitat täsmäsivät suunnilleen. Castillon tuotannosta koottu luettelo osoitti, ettei teoksen aiheesta ollut muita versioita tai kopioita, joten Gyllenbergin maalaus saattaisi todella olla Castillon alkuperäinen maalaus.

4 Ehdotin säätiön museolautakunnalle, että *Pietari Marttyyri* tutkitaan yhteistyössä espanjalaisten asiantuntijoiden kanssa ja konservoidaan. Se olisi aikaa ja kustannuksia vaativa hanke, mutta sopi hyvin museon meneillä olevaan vanhan taiteen konservointihankkeeseen. Museolautakunta tuki hanketta innoissaan. Meillä oli jo muutama vuoden ajan ollut hyvä yhteistyö vanhan maalaustaiteen konservointiin erikoistuneen konservaattori Olli Poijärven kanssa. Maalaus röntgenkuvattiin Metropolian ammattikorkeakoulussa, ja Poijärvi kuvasi teoksen kirkkaan päivänvalolampun valossa sekä otti lähi-infrapuna- ja ultraviolettikuvia teoksesta. Jo päivänvalolamppu paljasti, miten huonossa kunnossa maalaus oli. Gyllenbergin salongissa teos oli ollut esillä sen verran hämärässä, että maalauksen epätasaisuutta, repeämää ja kömpelöitä päällemaalauksia ei huomannut. Etenkin röntgenkuvasta näki, että vaikka maalaus oli hyvin kulunut, kasvot ja kädet olivat säilyneet hyvin, ja uudempien maali- ja lakkakerrosten alta tulisi perusteellisen konservoinnin myötä esiin aiemmin näkymättömiä yksityiskohtia. Maalauksista oli jossain vaiheessa myös laajennettu

ja päätimme palauttaa maalauksen alkuperäisiin mittoihinsa.

Teoksen konservointi kesti puoli vuotta ja oli todella vaativa työ. Olli Poijärvi onkin sanonut, että maalauksen konservointi on hänen uransa huipentuma. Konservoinnin yhteydessä tulee aina yllätyksiä, vaikka niitä yritetään ennakoita teknisten kuvien avulla. Poijärvi oli heti epäillyt, että maalattu punainen veriläikkä marttyyrin valkoisessa hupussa saattaisi olla myöhempi lisäys. Punainen väri ei kuitenkaan liennut uudempien lakkakerrosten poistamisen yhteydessä. Väristä oli otettava pigmenttianalyysi ja apuun kutsuttiin vanha yhteistyökumppanimme Seppo Hornytzkyj. Alkuaineanalyysi osoitti, että taiteilija oli maalauksen muissa punaista sisältävissä kohdissa käyttänyt sinooperia (siis elohopeasulfidia), mutta veriläikkä oli rautaoksidia. Hornytzkyjin analyysi pigmenttinäytteestä todisti lopullisesti, että ”veriläikkä” oli myöhempi päällemaalauksella, sillä se oli puhdasta rautaoksidia, toisin kuin maalauksen muut värit, jotka olivat sekoittuneet hieman taiteilijan pensselissä. Näin veriläikkä päädyttiin peittämään restauroinnin yhteydessä. Punainen maali oli ilmeisesti monta vuosisataa vanha, ja sen poistaminen mekaanisesti olisi ollut riskialtista.

Vaikka teoksen attribuointi Castillolle oli nyt melko varma, oli tärkeää, että Castillo-asiantuntija tutkisi teosta ja antaisi lausuntonsa. Päätimme ottaa yhteyttä Córdobaan taidemuseoon (Museos de Andalucía). Museo suosittelee ottamaan yhteyttä sen entiseen johtajaan José María Palencia Cerezoon. Pitkän sähköpostiviestittelyn jälkeen kutsuimme Palencian Suomeen tutustumaan teokseen ennen haastavaa restaurointimaalauksia. Keskusteluja käytiin koko ajan espanjaksi. Ensimmäisen viestin kääntämisessä sain apua Leonor Ruiz Dubrovinilta, joka oli Gyllenbergillä freelance-museoteknikkona. Seuraavissa viesteissä tyydyin käyttämään tekoälyä

käännösapuna, ja onneksi espanjan lukeminen sujuu ranskan ja italian pohjalta. Villa Gyllenbergin vakinainen henkilökunta onkin harvinaisen kielitaitoista, kaikki puhuvat joko ranskaa tai espanjaa. Vain vieraillessamme Palencian kanssa konservaattorin luona meillä oli tulkkina konservaattori Ane Orue-Etxebarria Apellaniz.

Olimme alusta lähtien ajatelleet tehdä lyhyitä filmipätkiä museon somekanaviin, mutta projektin kasvaessa yhä mielenkiintoisemmaksi, päätimme tehdä lyhyen dokumenttelokuvan teoksen löydöstä ja konservoinnista. Kirjoitimme käsikirjoituksen yhdessä yleisöpalveluvastaava Siiri Oinosen kanssa, joka myös veti filmiprojektia, ja palkkasimme Klaus Suhosen kuvaamaan dokumentin. Restauroitu maalaus ja filmi tulivat esille Villa Gyllenbergin näyttelyyn *Ajan hengessä. Kokoelma Ane Gyllenberg* 15.10.2025. Filmi on katseltavissa myös näyttelyn nettisivulla. Suunnittelimme amanuenssi Kira Toikan ja museomestari Tuomas Laatikaisen kanssa galleriatilaan huoneen, joka oli osittainen rekonstruktio Gyllenbergien Puistokadun asunnosta, jossa teos oli alun perin ollut esillä.

Hankkeessa tutkimme tietenkin myös teoksen provenienssia. Ane Gyllenberg osti *Pietari Marttyyrin* Gösta Stenmanilta 1935, ja teos oli esillä näyttelyssä Taidehallissa seuraavana vuonna. Ane ja Signe Gyllenberg myös vierailivat Córdobaassa 1950, mutta teoksen alkuperä ei vielä sillä kertaa valjennut. Stenman oli ostanut teoksen Lontoosta, mutta meille ei valitettavasti vielä ole selvinnyt, mistä galleriasta ja koska hän sen osti. Teos päättyi taidekaupan piiriin, kun Espanjan valtio takavarikoi ja myi luostareiden omaisuutta 1835. Luostarin portaikko, jossa teokset sijaitsivat, purettiin ja osa teoksista lahjoitettiin Córdobaan suunnitteilla olevaan taidemuseoon. Ane Gyllenbergille *Pietari Marttyyri* oli selvästi erityisen rakas teos ja ilmeisesti sillä oli hänelle osittain

myös sama funktio kuin dominikaanimunkkeille aikoinaan: innoittamaan rukoiluun ja vahvistamaan uskoa.

Siiri Oinonen teki lehdistötiedotteen teoksen löydöstä, tutkimus- ja konservointihankkeesta sekä näyttelystä. Olimme myös suoraan yhteydessä Ylen toimittajaan, joka teki aiheesta artikkelin. Ylellä tulikin kiire, sillä STT teki tiedotteestamme oman uutisensa, jonka jälkeen uutinen teoslöydöstä lähti leviämään kuin kulovalkea. Emme olleet koskaan aiemmin kokeneet vastaavaa. Uutinen julkaistiin lähes kaikissa Suomen sanomalehdissä ja medialta tuli useita yhteydenottoja. Uusi juttu -media julkaisi perusteellisen artikkelin aiheesta. Maalauksen löydöstä uutisoi myös espanjalainen katolinen sanomalehti *El Debate* sekä *Diario de Sevilla*. *El Debate* totesi, että löytö osoittaa museoiden ja taidehistorioitsijoiden kansainvälisen yhteistyön merkityksen yhteisen eurooppalaisen kulttuuriperinnön tutkimisessa.

Näin taidehistoriallinen tutkimus, konservointi- ja restaurointihanke, kansainvälinen yhteistyö, yleisöä varten tehty dokumenttifilmi, näyttely ja tiedotus yhdistyivät ja lopputulos oli Villa Gyllenbergin kannalta erittäin onnistunut. Museo sai uutta tutkimustietoa, verkostoja, medianäkyvyyttä sekä uutta yleisöä. Hanke teki laajalle yleisölle näkyväksi kokoelmien parissa tehtävää työtä, joka jää usein näkymättömäksi.

Lotta Nylund

43

46

Pauliina Turakka Purhonen & Tapani Kokko, Trumslagaren ur verket Danse Macabre.
I bakgrunden Magdalena Åbergs målningar och Saara Ekströms fotografier.
Pauliina Turakka Purhonen & Tapani Kokko, Rumpalit teoksesta Danse Macabre.
Taustalla Magdalena Åbergin maalauksia ja Saara Ekströmin valokuvia.

Konstnärsintervju om Villa
Gyllenbergs utställningar

Morbus och Jarmo Mäkilä – Jag är många

47

Vuoden 2025 näyttelyt ovat harvoja nykytaidenäyttelyitä Villa Gyllenbergissä ja molemmat käsittelevät säätien apurahatoiminnasta inspiroituneina psyykettä. Villa Gyllenbergin intendentti, Lotta Nylund, haastatteli suomeksi ja ruotsiksi näyttelyiden taiteilijoita Jarmo Mäkilää ja Magdalena Åbergia.

Jarmo Mäkilä – Jag är många (23.10.2024–2.3.2025) var den tredje samtidskonstutställningen som visats på Villa Gyllenberg. Till utställningen hade kurator Timo Valjakka valt 27 av Mäkiläs konstverk som visades tillsammans med 15 verk ur den gyllenbergiska samlingen. Utöver målningar visades Mäkiläs skulpturer som var utspridda i museet och trädgården, en konstfilm som skapats för utställningen samt den platsspecifika installationen *Mikä-mikä-maa / Landet ingenstans*.

Kuvataiteilija Magdalena Åberg kutsuttiin kuratoimaan näyttelyn *Morbus* (2.4.–21.9.2025), ja hänen sairausaiheiset maalauksensa olivat keskeinen osa näyttelyä. Hän valitsi näyttelyyn teoksia neljältätoista Suomessa toimivalta nykytaiteilijalta (Oscar Chan Yik Long, Saara Ekström, Raija Jokinen, Ulla Jokisalo, Tapani Kokko, Ida Koitila, Henrika Lax, Johanna Naukarinen, Eeti Piironen, Jyrki Riekkö, Mari Sunna, Pauliina Turakka Purhonen, Hanna Vihriälä, Viggo Wallensköld) sekä neljältä vanhemmalta taiteilijalta (Albert Edelfelt, Helene Schjerfbeck, Hugo Simberg ja Rafael Wardi). Magdalenan kirjoittamat runot ja teoksia käsittelevät tekstit, jotka olivat katkelmia taiteilijan esseistä näyttelyjulkaisussa, johdattelivat katsojaa näyttelyn teemojen pariin.

JARMO MÄKILÄ, MIKSI EHDOTIT NÄYTTELYÄ JUURI VILLA GYLLENBERGIIN?

Jarmo: Oikeastaan se lähti siitä filmistä Ane Gyllenbergin elämästä ja ajatuksista. Vierailin museolla ja näin sen filmin yläkerrossa. Siinä puhuttiin sisäisestä todellisuudesta – asioista, joita itse juuri käsitteelin. Loksasti, että tämä museo voisi olla juuri oikea paikka näyttelylle. Olin pitkään käsitellyt ihmisen alitajuntaa, tunne- ja kokemustilaa töissäni. Kun katsoo taidetta, näkee paitsi teoksen myös oman itsensä sen

teoksen kautta: muistikuvia omasta elämästä ja kokemuspiiristä. Ane Gyllenberg oli kiinnostunut näistä ilmiöistä. Olin tuohon aikaan kiinnostunut myös hypnoosista.

JA TEITKIN NÄYTTELYYN VIDEOTEOKSEN HYPNOOSI. PUHUIT SILLOIN MYÖS SIITÄ, MITEN TAITEEN TEKEMINEN VÄLILLÄ KUMPUAA IKÄÄN KUIN JOSTAIN ALITAJUNNASTA.

Jarmo: Ensin pitää olla ajatus mitä rupeaa tekemään, ja sen jälkeen mietin millä välineillä pääsen sisältöön kiinni – se on aina prosessi. Mutta mistä johtuu, että toiset teokset epäonnistuvat ja sitten yhtäkkiä jostain teoksesta tulee ihan nappityö – en minä tiedä, se vain tulee. Ei sitä voi selittää.

MAGDALENA, KÄNNER DU IGEN DIG I JARMOS UPPELSE AV ATT DET KONSTNÄRLIGA ARBETET OFTA INTE BESTÅR AV MEDVETNA VAL, ATT DET OMDIVETNA TAR VID NÅGOT SKEDE ÖVER?

Magdalena: Jo, absolut. Man har ju en idé, men om man bara verkställer den så skulle det ju kanske inte ens vara bildkonst, det skulle vara någon slags producerande. Ibland är den där idén klarare, ibland mindre klar, men oberoende händer det saker då du målar som överraskar dig själv. Det är samma för författare – det är ju det som är det intressanta, att man kommer fram till nya saker.

MORBUS-UTSTÄLLNINGENS AFFISCHBILD VAR DIN MÅLNING ORGAN I (CIRRHO-SIS) FRÅN 2019. VARFÖR BÖRjade DU URSprungligen MÅLA SJUKA INÄLVOR OCH ANDRA SJUKDOMSMOTIV?

Magdalena: Det är också en process som kommer småningom, kanske från det

POIMINTOJA MORBUS –NÄYTTELYN KÄVIJÄPALAUTEISTA

*Odotin tätä heti kuin luin siitä kuukausia sitten!
Tulin ensimmäisten joukossa. Enkä pettynyt.
Tässä on jotain minulle tähän hetkeen henkilökohtaista.*

*Parhaita kuolema/kuolevaisuus -teemaisia kuratointeja.
Ei kliseinen. Raikas!*

Hienosti koottu näyttely! Teokset on aseteltu huolellisesti ja jokainen taiteilija teoksineen erottuu toisista. Teemasta on pidetty kiinni kompaktisti. Tämä luo mieleenpainuvan kokonaisuuden... Rankasta aiheesta on saatu kaunis ja syvä kokonaisuus.

Morbus on koskettava, puhutteleva, samanaikaisesti ahdistava ja lohdullinen. Kiitos teille!

*Hyvin, hyvin koskettava ja ajatuksia & tunteita herättävä.
Kuoleman kauneus ja kauheus oli läsnä, rintaa puristaa (mutta kuitenkin hyvällä tavalla). Kiitos teille!*

*Upea, koskettava, onnistuneesti kuratoitu.
Kiitos erinomaisesta opastuksesta.*

Huippua! Koskettava ja pysäyttävä. Tekstit puhuttelee, avaavat kauniisti teoksia. Jo neljäs kerta tässä näyttelyssä!

Jarmo Mäkiläs porträtt av sin mor
Jarmo Mäkilän muotokuvia äidistään.

50

Magdalena Åberg, Glömska (porträtt av en mor), olja på MDF-skiva, 46 x 38 cm. I konstnärens ägo.
Unohdus (äidin muotokuva), öljy MDF-levylle, 46 x 38 cm. Taiteilijan omistuksessa.

PLOCK UT MORBUS-UTSTÄLLNINGENS BESÖKARFEEDBACK

Deltog vid Magdalenas presentation av "Morbus" och beundrade utställningen. Vill tacka museet för detta visionära projekt! Det här var överhuvudtaget en av de bästa kurerade utställningar av nutidskonst som jag sett. Försökte analysera vad det berodde på, och kom på tanken, att museets och Signe och Ane Gyllenbergs personliga intresse för ämnet råkade på ett ovanligt sätt falla samman med Magdalenas intressen som konstnär och kurator samt därigenom med ett antal konstnärers intressen.

**Mångsidigt,
intressant, nydanande!**

Fin helhet! Jag uppskattade de olika perspektiven på temat sjukdom! Fantastiskt att utställningen fullt 3-språkig: svenska, finska, engelska. Tack!

Väldigt intressant utställning som fångar såväl unga som äldre. En fin blandning av skulpturer och tavelkonst!

omedvetna. En sak leder till en annan. Längesedan var jag intresserad av uppstoppade djur. De är så underliga, djur som vi går och tittar på i glasvitriner och så speglar sig människor i glaset. I ett naturhistoriskt museum i Berlin kan man se själva processen, de uppsprättade djuren. De ligger som på ett operationsbord. Jag blev fascinerad av det och det ledde till att jag började fundera på vad min farfar hade upplevt som frontläkare. Han dog några år efter fortsättningskriget och ingen talade någonsin om honom i vår familj. Jag började undra vad var det han såg under kriget som förändrade honom. Så jag gjorde en utställning som baserade sig på bilder från krigsarkivet. Det ledde mig in på ett tema som jag verkligen inte hade trott att jag någonsin skulle hålla på med för jag har haft ganska mycket ångest kring sjukhus och sjukdom, och obehag för blod. Det har jag ännu. Jag har svårt att se på sånt på TV till exempel. Jag tror att det var någon slags omedveten tanke att det är en slags terapi för mig, att närma mig det här via konst.

SATTUMALTA TEILLÄ OLI MOLEMMILLA NÄYTTELYISSÄNNE MAALAUKSIA, JOISSA OLETTE KUVANNEET MUISTISAIRASTA ÄITIÄNNE. OLETTE TEHNEET NÄITÄ TEOKSIA JO PITKÄÄN – JARMOLLA ON KOKONAINEN SARJA NIITÄ. MITEN OLET PÄÄTYNYT MAALAMAAN JOTAIN NIIN INTIIMIÄ?

Jarmo: Maalasin äidistäni aikoinaan muotokuvia, mutta sitten hän sairastui ja joutui hoitokotiin Raumalla. Vierailin hänen luonaan kerran, pari kuussa. Aikaa oli paljon eikä oikein mitään tekemistä, joten aloin piirtää häntä ja piirrosten pohjalta maalata häntä. Se oli oikeastaan tapa kommunikoida äidin kanssa, kun äiti oli muissa maailmoissa. Vuosien kuluessa aloin nähdä vanhenemisen, muutoksen edellisestä kuvasta. Viimeiset kuvat piirsin, kun äiti kuoli kuukautta ennen satavuotispäiväänsä,

ja makasi ruumisarkussa. Hänen kasvonsa olivat muuttuneet, hän oli litistynyt tavaltaan ihmisenä. Oli suuri järkytys minulle, että äitini kuoli. En voi enää maalata hänen kuvaansa, koska hän ei ole enää todella olemassa. Nyt voin maalata hänestä vain muistoja, mielikuvieni pohjalta.

Näin ensimmäistä kertaa miten ihminen haurastuu ja lopulta kuolee. Se on hyvin opettavaista. Itselläkin on se edessä, kuten meillä kaikilla.

Magdalena: Mitt sätt att närma mig de här porträtten om mamma har handlat mer om hennes sjukdom än om henne. De målningar som var utställda här visade, på ett symboliskt plan, olika skeden av sjukdomen, i ett porträtt var en del av hjärnan svart. Det handlade om ångestfyllda perioder av sjukdomen. Antagligen var det för att hon alltid varit mycket artig och snäll som frisk. Hon har aldrig låtit det hemska hon upplevt i sitt liv få utlopp – hon har hållit allt inne. Det andra porträttet är en sådan fas hon varit i länge, som om hon skulle vara i ett ljusblått moln. Hon kan äntligen visa mera närhet – hon har varit så tillbakahållen i sitt sätt. Den här sjukdomen har fört det goda med sig att hon har blivit mera närhetssökande.

JARMO, SINÄ AMMENNAT PALJON LAPSUUDEN MUISTOISTASI. NÄYTTELYN NIMI ”MINÄ OLEN MONTA” VIITTAA MYÖS SIIHEN, ETTÄ IHMISELLÄ ON ELÄMÄNSÄ AIKANA MONTA PUOLTA. ONKO MAALAMINEN SINULLE TAPA KÄSITELLÄ NÄITÄ ASIOITA?

Jarmo: Tottakai, maalatessa käsittelee aina jotain itsestään. Silloin pystyy lähestymään myös asioita, jotka eivät ole niin helppoja. Kuuntelin radio-ohjelmaa shintolaisuudesta. Siinä puhuttiin, että ennen teini-ikää on ajanjakso, jolloin pystyy elämään

jonkinlaisessa alitajunnan ja mielikuvituksen tilassa. Kunnes tulee teini-ikä ja todellisuus iskee päälle. Maalaaminen on vähän samanlaista – koitetaan mennä alitajuntaiseen tai kokemusmaailmaan, sellaiseen mitä lapsi voi kokea. Pitäisi päästä siihen tilaan, jossa pystyy kokemaan, ei pelkätään näkemään.

MAGDALENA, DET VAR OCKSÅ FLERA VERK I MORBUS SOM ANKNÖT TILL PSYKISK OHÄLSA, SMÄRTA, SORG OCH DÖDSÅNGEST. DET ÄR ÄMNER SOM KAN VARA DIREKT SKRÄMMANDE, MEN KANSKE KONSTEN KAN GÖRA DET LITE LÄTTARE ATT NÄRMA SIG DEM?

Magdalena: Konsten är ju ett urgammalt sätt att bearbeta obehagliga känslor och rädsla för döden, till exempel motiven med skelett, *danse macabre*, blev vanliga då pesten härjade i Europa och har återkommit i samband med epidemier, som hos Hugo Simberg. Eller som hos Tapani Kokko och Pauliina Turakka Purhonen – fast deras version var ju inte så skrämmande, snarare karnevalistisk: människan satt överst på skelettet, med en slags attityd att jag tänker fira här så länge jag lever. Det tyckte jag var en passande synvinkel. När hela utställningen handlar om sjukdom så går det inte att undvika tanken på döden, men då kändes det bra att ha en mindre skrämmande synvinkel med, som ändå inte innebär att man slätar över.

HADE DU TÄNKT FRÅN BÖRJAN ATT HA PSYKISK OHÄLSA MED I UTSTÄLLNINGEN?

Magdalena: Jag tänkte ganska mycket på det för det är ett enormt område, man kunde göra en egen utställning om psykisk ohälsa. Det vi hade med var depression, psykosomatiska symptom och ätstörningar som i Viggo Wallenskölds målning. Det kändes

viktigt att ha med ätstörningar som ämne eftersom det reflekterar ett så övergripande förhållningssätt till sjukdom och hälsa i vårt samhälle. En slags hysteri över att inte bli sjuk, att vara hälsosam, att försöka kontrollera sin kropp och sin hälsa in i minsta detalj. För mig var det en central orsak att ha en utställning om sjukdom.

JARMO, NÄYTTELY OLI HYVIN PIDETTY. TOISINAAN TEOKSIASI PIDETTIIN HIEMAN PELOTTAVINA, TOISINAAN LOHDUTTAVINA.

Jarmo: Joo, siitä puhutaan vieläkin. Minulle tulee kiitosta näyttelystä, se jotenkin kolahti. Se löysi oman yleisönsä ja moni pysähtyi teosten äärelle. Kontaktin yleisöön saa, kun läpivalaisee itsensä ja elämänsä. Pitää etsiä kontaktipinta, joihin katsoja pystyy samaistuman.

54

Johanna Naukkarinens verk *Orsaker till hysteri* vittnar om alldagliga orsaker som på 1800-talet ansågs driva till hysteri. Många av symptomen för hysteri anses numera vara psykosomatiska störningar. Johanna Naukkarisen teos *Hysterian aiheuttajat* kuvaa syitä, joiden uskottiin 1800-luvulla ajavan hysteriaan. Monet hysterian oireista ovat nyky lääketieteen mukaan psykosomaattisia häiriöitä.

POIMINTOJA MORBUS -NÄYTTELYN KÄVIJÄPALAUTEISTA

Morbus tuli lähelle ja meni syvälle ihon alle – hyvällä tavalla. Hoitotyötä pitkään tehneenä mutta myös perusterveyden menettäneenä samaistuin teoksiin sekä potilaan että ammatikseen auttavan näkökulmasta. Kiitos tästä kokonaisvaltaisesta kokemuksesta.

Upea aihe, sairaudet osa elämää! Kiitos hyvästä ja selkeästä yleisöopastuksesta, 10 +!

Tärkeä, arvokas, samaistuttava, oivalluttava, liikuttava. Tätä juuri toivon ja odotan taiteelta <3

Excellent exhibition and the guide was GREAT. Thank you so much!

Koskettava näyttely. Itketti monen teoksen edessä. Olen tyytyväinen, että ehdin näkemään! Kiitos taiteilijoille <3

Stiftelsens styrelse

Ordförande

Professor Per-Henrik Groop

Viceordförande och skattmästare

ED, DI Kaj Hedvall

58

Ordinarie ledamöter

FM Berndt Arell

Docent Henrik Enckell

Vicehäradshövding Susanne

Homén-Lindberg

Docent Ruth Illman

FM Kai Kartio

Docent Minna Sarantola-Weiss

Docent Taisto Sarkola

Docent Viveca

Söderström-Anttila

Biträdande professor Lena Thorn

ED Hanna Westman

FINANSRÅDET

Ordförande

ED, DI Kaj Hedvall

Professor Per-Henrik Groop

Vicehäradshövding Susanne

Homén-Lindberg

ED Hanna Westman

MUSEINÄMNDEN

Ordförande

FM Berndt Arell

Professor Per-Henrik Groop

Docent Ruth Illman

FM Kai Kartio

Docent Minna Sarantola-Weiss

59

MEDICINSKA SAKKUNNIGNÄMNDEN

Ordförande

Professor Per-Henrik Groop

Docent Henrik Enckell

Docent Taisto Sarkola

Docent Viveca

Söderström-Anttila

Biträdande professor Lena Thorn

Thorn

Stiftelsens personal

60

61

STIFTELSEN

Verkställande direktör
Jannica Fagerholm

Ekonomiansvarig
Wilhelm Sjöberg

Stipendie- och kommunikationsansvarig
Antonia Laszlo

VILLA GYLLENBERG

Intendent
Lotta Nylund

Publik- och programansvarig
Siiri Oinonen

Museimästare
Tuomas Laatikainen

Projektkoordinator
Gabriella Tjeder-Kajander

Amanuens
Kira Toikka

Museets guider 2025 Helmi Anttila, Ida Arvola, Siiri Drake, Ari Kovero, Mirjam Lillhannus (fr.o.m. 18.8.2025), Ida Lindgren (fram till 10.9.2025), Pia Sipiläinen, Leena Vaskin, Oona Örmä

Från vänster Jannica Fagerholm, Tuomas Laatikainen, Antonia Laszlo, Lotta Nylund, Siiri Oinonen, Wilhelm Sjöberg, Gabriella Tjeder-Kajander, Kira Toikka

Verksamhets- berättelse 2025

63

Under år 2025 omarbetade stiftelsens medicinska sakkunnig nämnd stiftelsens medicinska reglemente.

Reglementets ursprungliga version var utarbetad då stiftelsen grundades och kunde inte längre anses uppfylla dagens behov för understöd till medicinsk forskning. Det uppdaterade reglementet, som godkänts av stiftelsens styrelse i maj 2025, följer entydigt syftesparagrafen i stiftelsens stadgar.

Förverkligandet av syftet

Signe och Ane Gyllenbergs stiftelses ändamål är enligt stiftelsens stadgar att

understöda medicinsk och därtill ansluten naturvetenskaplig forskning, särskilt på området för hur det fysiska och människans fysiska funktioner påverkas av det andliga och själsliga samt på blodforskningens område

och i andra hand

upprätthålla och förkovra en konstsamling, omfattande företrädesvis alster av inhemsk målar Konst och skulptur.

Stiftelsens ändamål förverkligas:

64

genom beviljande av stipendier eller forskningsunderstöd, bekostande av forskningsresor samt utgivande av medicinsk eller därtill ansluten naturvetenskaplig litteratur;

och

genom anskaffande av konstverk till en konstsamling, som öppethålles för allmänheten.

De medicinska understöden utdelas av styrelsen på basen av ansökningar eller i särskilda fall på basen av övriga beslut.

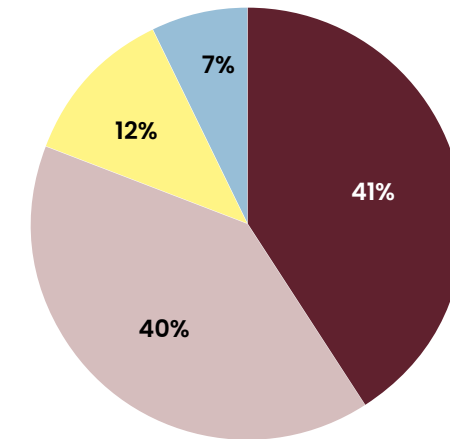
Museiverksamheten förverkligas genom att upprätthålla och utveckla konstmuseet Villa Gyllenberg samt genom att utöka konstsamlingen.

År 2025 använde stiftelsen 3 784 906 euro till att förverkliga syftena. I beloppet ingår konstinköp om 9 383 euro.

Stiftelsens representanter deltog aktivt i den nordiska stiftelsekonferensen som arrangerades i Helsingfors 25-26.9.2026.

MEDEL ANVÄNDA FÖR FÖRVERKLIGANDET AV STIFTELSENS SYFTEN 2025

3,8 m EUR

● Medicinsk understödsverksamhet ● Museiverksamhet
● Personalkostnader ● Övriga kostnader

65

Den ordinarie stipendieutdelningen för två-årsperioden 2024–2025 uppgick till 3 071 650 euro. Detta är en ökning med 14 % från perioden 2022–2023.

Museiverksamheten på Villa Gyllenberg präglades av utställningar med samtidskonst, vid sidan av den egna samlingen. Museet besöktes av 25 332 personer.

Räkenskapsperiodens resultat uppgick till 3 797 335 euro.

Stiftelsen arbetar enligt anvisningen God förvaltning i stiftelser utgiven av föreningen Stiftelser och fonder rf. För ekonomiska åtgärder med närståendekretsen redogörs i denna verksamhetsberättelse och även i not 3.

DEN MEDICINSKA UNDERSTÖDSVERKSAMHETEN 2025

Av det för åren 2024 och 2025 beviljade totala stipendiebeloppet om 3 071 650 euro ingår 1 565 920 euro i årets kostnader. Från allmänna fonder kostnadsfördes forskningsstipendier om 761 000 euro. Från Steinerfonden kostnadsfördes forskningsstipendier om 426 500 euro och fortbildnings- och projektstipendier om 378 420 euro. Ett stipendium om 15 251 euro återtog.

Stiftelsen mottog 118 fortbildnings- och projektstipendieansökningar år 2025 och det totala ansökta beloppet var 1 273 837 euro. Inför stipendiebehandlingen beredde kansliet fortbildnings- och projektstipendierna. Den medicinska sakkunnignämnden tog del av och godkände kansliets beredning att föreläggas och beslutas av styrelsen. Det

beviljade beloppet om 368 420 euro fördelade sig på 53 fortbildnings- och projektstipendier för år 2025. Därtill beviljas arbetsgruppen Markku Sainio ett stipendium om 10 000 euro för anordnande av symposium relaterat till psykosomatiska symptom.

Under verksamhetsåret 2025 utvärderade den medicinska sakkunnignämnden stiftelsens medicinska reglemente och utdelningskriterier. Syftet var att säkerställa att dessa dokument på bästa möjliga sätt styr stiftelsens medicinska understödsverksamhet i enlighet med stadgarnas ändamålsparagraf och samtidigt möter de aktuella behoven för forskningsfinansiering inom ramen för stiftelsens syfte. Som resultat av denna utvärdering utarbetade den medicinska sakkunnignämnden ett nytt medicinskt reglemente för den medicinska understödsverksamheten. Reglementet fastställdes av stiftelsens styrelse på årsmötet i maj 2025.

Enligt reglementet, och i enlighet med syftesparagrafen i stiftelsens stadgar, kan understöd beviljas för medicinsk eller därtill ansluten forskning och verksamhet som faller inom ramen för psykosomatik eller psykosomatisk medicin. Där till understöds utbyggandet av kunskapen om människans andliga, själsliga och fysiska konstitution, jagets betydelse, moraliska världens inverkan på människans hälsa och dessa faktorer oavbrutna växelverkan samt ingående studium som bygger på människan såsom en helhet. Understöd kan även beviljas för medicinsk forskning inom blodsjukdomar.

Från och med utdelningen 2026 tillämpas det nya medicinska reglementet i stipendieutdelningen. Därtill sker hela stipendieutdelningen årligen. Detta innebär att även forskningsstipendier kommer att lediganslås varje år. Stipendierna kan även framledes vara upp till tvååriga.

Som en del av arbetet med att förnya stipendieutdelningen har anpassade ansökningsblanketter utarbetats för de olika stipendie- och understödsformerna: Forskningsstipendier, Doktorandstipendier, Postdoktorala rese- och vistelseunderstöd, Forskningsrelaterade reseunderstöd, Litteraturutgivning för forskare och Antroposofiska fortbildnings- och projektstipendier.

För att effektivt sprida information om det nya medicinska reglementet och dess innebörd utarbetades och genomfördes en särskild kommunikationsplan.

Alla stipendieansökningar, beviljade stipendier, stipendieutbetalningar och -redovisningar handläggs digitalt i stipendiehanteringssystemet Rimbart.

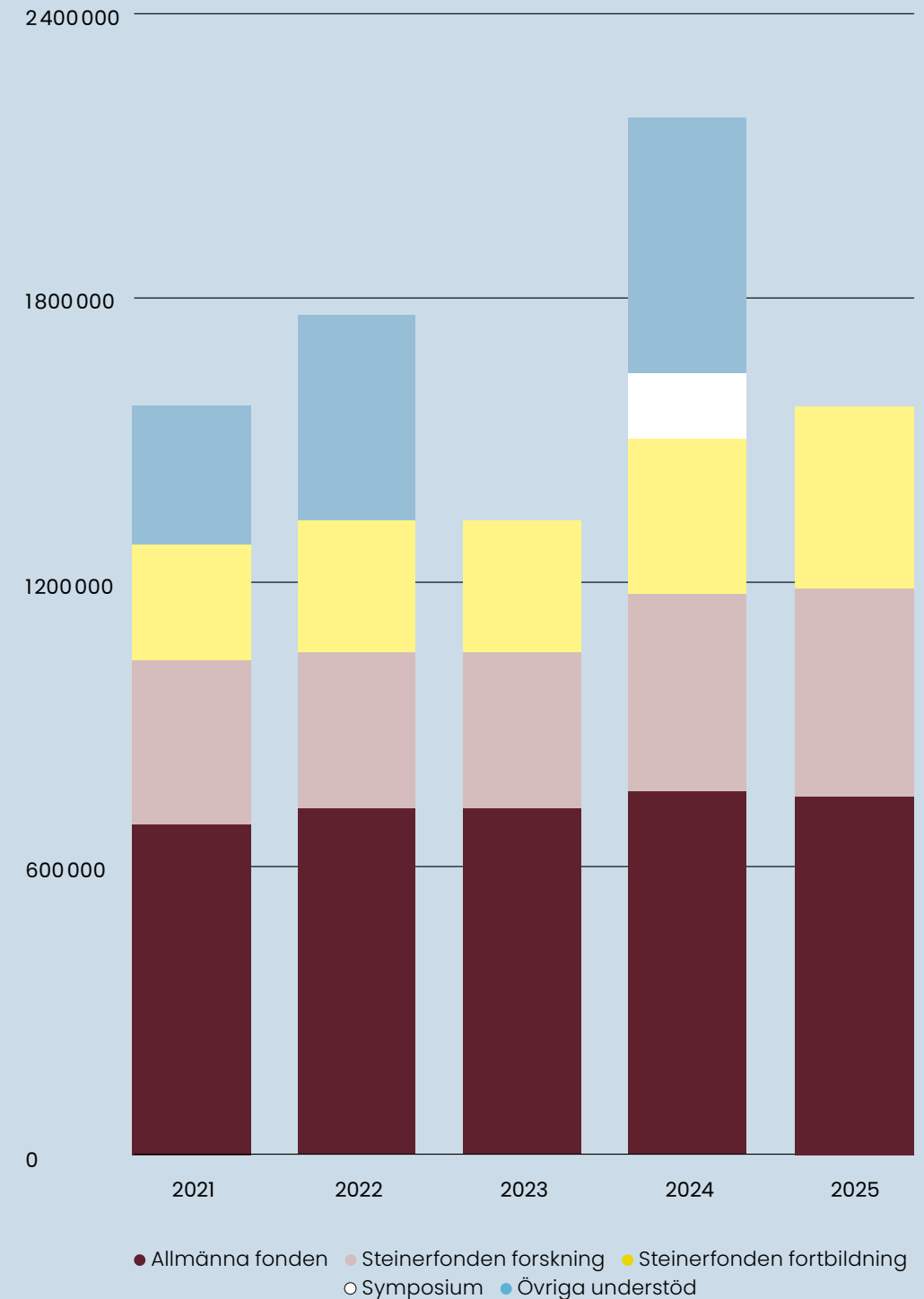
Redovisningen av stipendierna från åren 2024–2025 granskades av den medicinska sakkunnignämndens medlemmar. Inkommen redovisning för tidigare stipendium är en förutsättning för utbetalning av nytt stipendium. Stipendiaterna informeras därtill att uteblivna redovisningar kan ge upphov till krav på återbetalning av stipendiet. Stipendiaterna meddelades automatiskt om uteblivna redovisningar.

Artikelintervjuer i serien Kunskapens ansikten har publicerats på stiftelsens hemsida och i stiftelsens sociala medier. I serien presenteras forskare och universitet för vilka stiftelsen beviljat en professur eller donation.

Bloggtexter med ett antal stipendiater har presenterats i stiftelsens sociala medier.

MEDICINSK UNDERSTÖDSVERKSAMHET 2021–2025

EUR

MUSEIVERKSAMHETEN 2025

Villa Gyllenberg hade 25 332 besökare år 2025 och året präglades av utställningar med samtidskonst.

I mars avslutades utställningen *Jarmo Mäkilä – Jag är många* (23.10.2024–2.3.2025). Utställningen sågs av 13 174 besökare. Under utställningens sista veckor 12.2–2.3 förlängdes öppettiderna och museet var öppet en timme längre. Konstnären Jarmo Mäkilä och kurator Timo Valjakka höll en välbesökt kurator- och konstnärskonversation och docent Juha-Heikki Tihinen höll en föreläsning.

Sommarens utställning var *Morbus* (2.4–21.9.2025) kurerad av Magdalena Åberg och anknöt till stiftelsens medicinska verksamhet genom temat sjukdom och hälsa. Utställningen bestod av målningar, installationer, skulpturer och fotografier av 15 samtidskonstnärer och fyra äldre konstnärer. I samband med utställningen publicerades en bok på finska, svenska och engelska med artiklar av Åberg, konstnärspresentationer och bilder av konstverken. Konstverken var huvudsakligen framställda i galleriet och några var utspridda i hemmuseet. Utställningen sågs av 12 375 besökare.

Utställningens kringprogram bestod av tre paneldiskussioner med forskare och konstnärer, ett diktläsning- och diskussionstillfälle, tre konstnärsträffar på finska, svenska och engelska, två kuratorrundor med utställningskurator Magdalena Åberg samt en föreläsning med FD Åsa Slotte.

På hösten öppnades den återkommande samlingsutställningen *I tiden. Samling Ane Gyllenberg* (15.10.2025–15.3.2026) med ny hängning och nya texter. Utställningen lyfte fram ny forskning om konstverk i den gyllenbergiska samlingen, särskilt *Petrus Martyren*.

Kring julen visades den återkommande utställningen *Jul på Villa Gyllenberg* (22.11.2025–7.1.2026) i hemmuseet och den sågs av 3 085 personer. I samband med utställningen ordnades en dag med fritt inträde och pianist Liisa Smolander spelade julsånger på salongens gamla flygel.

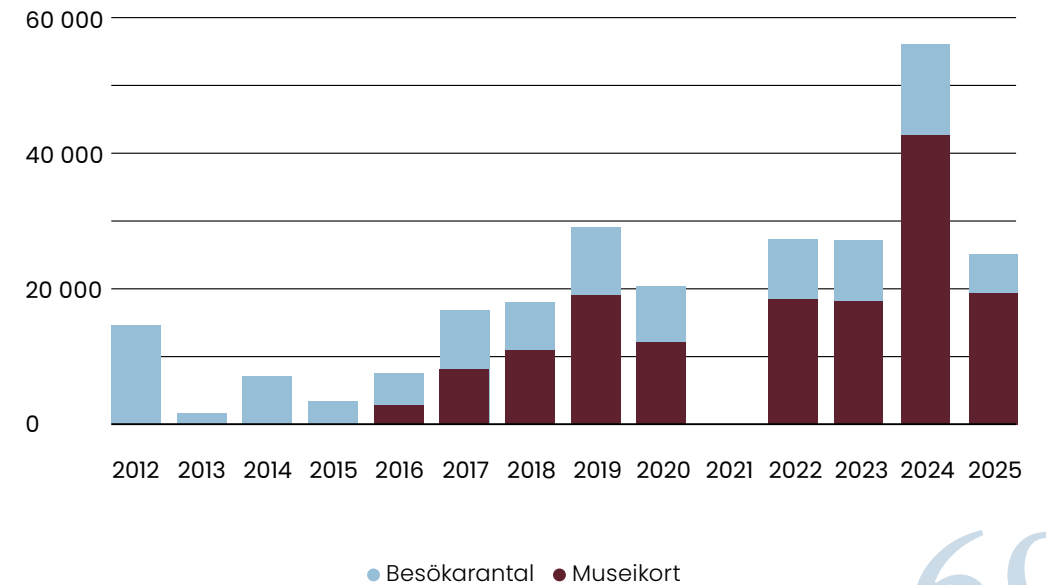
Samlingspolitiken fortskred med utarbetning av riktlinjer och processbeskrivningar för bruk av samlingarna, bland annat för låneverksamheten och bildanvändning.

Projektet att undersöka och konservera äldre europeiska målningar i konstsamlingen fortsatte med konservering (Olli Poijärvi, Consart) och tekniska undersökningar av Antonio del Castillo y Saavedras *Petrus Martyren* (1650–1655). I samarbete med Córdobas konstmuseum och Castillo-experten José María Palencia Cerezo kunde målningen med säkerhet attribueras till konstnären, och dess ursprung och datering fastställas. Inför utställningen filmades en dokumentär kring forskningsprojektet om *Petrus Martyren*. Filmen visades i utställningen och på museets hemsida. Pressmeddelandet om fyndet fick stor genomslagskraft och nyheten publicerades i alla stora inhemska och flera utländska medier.

Stiftelsens konstsamling utökades med Birger Kaipiainens unika handmålade keramiska bricka med Floramotiv (Arabia, 1942).

Stiftelsen lånade ut sammanlagt 20 konstverk ur samlingen. Bland dessa var flera utlånslån: Akseli Gallen-Kallelas *Ad Astra* lånades till *Gothic Modern* på Nasjonalmuseet i Oslo och Albertina i Wien och *Isbildning* till Fondation Beyeler i Basel och Buffalo AKG Art Museum, Magnus Enckells *Döende Adonis* lånades till *The First Homosexuals* på Wrightwood 659 i Chicago och Pekka Halonens *Efter gitarrlektionen*

MUSEETS BESÖKARANTAL 2012–2025

● Besökarantal ● Museikort

till Petit Palais i Paris. Därutöver lånades sex målningar av Schjerfbeck till utställningen *Seeing Silence. The Paintings of Helene Schjerfbeck* på The Metropolitan Museum of Art, New York.

Museet erbjöd sina besökare ett mångsidigt konsertprogram med totalt sex konserter som ordnades under museets öppethållningstid. Därtill ordnades en konsert utanför öppethållningstid och Minna Pensola, som innehaft stiftelsens Carlo Bergonzi-violin i 12 år uppträdde på en avskedskonsert för inbjudna gäster i oktober. Bergonzin lediganslogs på hösten och Linda Suolahti valdes till ny innehavare för en femårsperiod.

Museet bjöd på fritt inträde 15.2, på Internationella museidagen 18.5, Helsingforsdagen 12.6, Konstens natt 15.8 och Lucia-dagen 13.12.

Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse är medlem i den internationella museiorganisationen ICOM, Finlands museiförbund och Föreningen Finländska Konststiftelser r.f. Därtill har museet ett samarbete mellan hemmuseerna i huvudstadsregionen (SAM-Helsinki) och Bredvikens museer.

Under sommaren inleddes garagebygget, där det gamla garaget på parkeringsplatsen revs och ett nytt garage med förråds-, verkstads- och soputrymmen byggdes.

Nomad Arkkitektidit med Anna-Mari Gramatikova-Lindberg som huvudplanerare ansvarade för planering och ES-Urakointi valdes till huvudentreprenör. Bygget stod klar i slutet av december. På sommaren rustades trädgårdens *sunken garden* upp med nya planteringar.

EKONOMI OCH PLACERINGAR

Enligt stiftelsens placeringspolitik präglas förvaltningen av stiftelsens placeringsförmögenhet, liksom hela stiftelsens verksamhet, av långsiktighet. Målet är att uppnå en god riskjusterad totalavkastning över konjunkturcyklerna. Avkastningen på placeringarna bör täcka kostnaderna för stiftelsens medicinska understödsverksamhet, museiverksamhetens kostnader samt kostnaderna för förvaltningen. Enligt stadgarna kan stiftelsens medel även användas för konstinköp till Signe och Ane Gyllenbergs stiftelses konstsamling. Målsättningen för placeringsverksamheten är också att trygga kapitalets värdebeständighet och på sikt öka medel tillgängliga för verksamheten. Åtgärderna år 2025 stödde förverkligandet av dessa målsättningar.

Enligt stiftelsens, av styrelsen godkända, placeringspolitik är riktlinjerna för allokeringen i placeringsportföljen följande: aktieplaceringar 60–70 %, fastighetsplaceringar 15–25 %, övriga alternativa placeringar 10–20 % och ränteplaceringar 0–10 %. Dessa intervall är riktgivande och vid fluktuationer i marknader kan tillgångsslagens andel över- eller underskrida intervallgränserna.

I placeringspolitiken förbinder sig stiftelsen till en hållbar placeringsverksamhet. Detta innebär att, utöver analys av avkastningsförväntning och risk, inkluderas aspekter på hållbarhet i beredningen av placeringsbesluten och i

beslutsfattandet. Förväntningen är att denna aspekt på sikt leder till en högre riskjusterad avkastning, då ansvarsfulla bolag över tiden kan utvecklas bättre än de som inte beaktar miljö-, sociala och bolagsstyrningsaspekter (ESG) i sin verksamhet.

Ur en finländsk placerares synvinkel var 2025 ett tudelat år på aktiemarknaderna. Den finska aktiemarknaden (OMX Helsinki Cap Total Return) steg med 35,3 % (-0,1 % år 2024). Även aktiekurserna i det globala MSCI World Total Return-aktieindexet steg, men då den amerikanska dollarn samtidigt försvagades mot euron, blev uppgången i euro mätt endast 7,1% (26,6 %). Ränte-placeringarnas avkastning var svagt positiv.

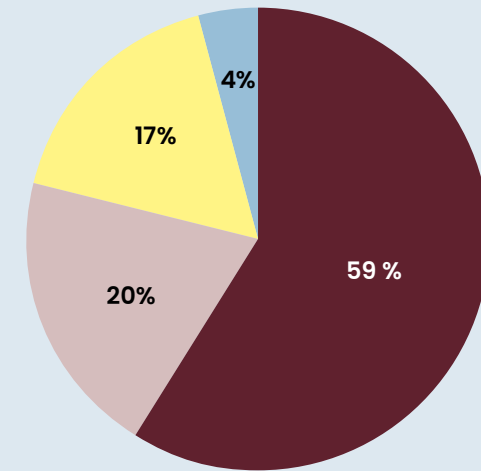
Totalavkastningen (dividender, räntor, vinstandelar från fondplaceringar och förändringar i marknadsvärden) på stiftelsens noterade värdepappersportfölj uppgick till 16,1 % år 2025 (14,2 % år 2024). Portföljens jämförelseindex avkastade 18,5 %.

Enligt Statistikcentralens prisjämförelser på bostadsmarknaden i Finland, var prisutvecklingen på bostäder i Helsingfors centrum fortfarande negativ. Stiftelsens fastighetsinnehav avkastade totalt ca -0,7 %. I avkastningen ingår kassaflödet från fastighetsnettot i resultaträkningen och den uppskattade förändringen i marknadsvärdena. Totalavkastningen belastades dels av nedgången i marknadsvärdet, dels av ett svagt fastighetsnetto försakat av avskrivningar på hyresfordringar från affärsidkare i stiftelsens utrymmen. Därtill fortsatte de omfattande lägenhetsrenoveringarna.

Totalt uppgick stiftelsens placerings-tillgångar 31.12.2025 till 206,6 miljoner euro (189,9 miljoner euro 31.12.2024), då noterade värdepapper värderats till

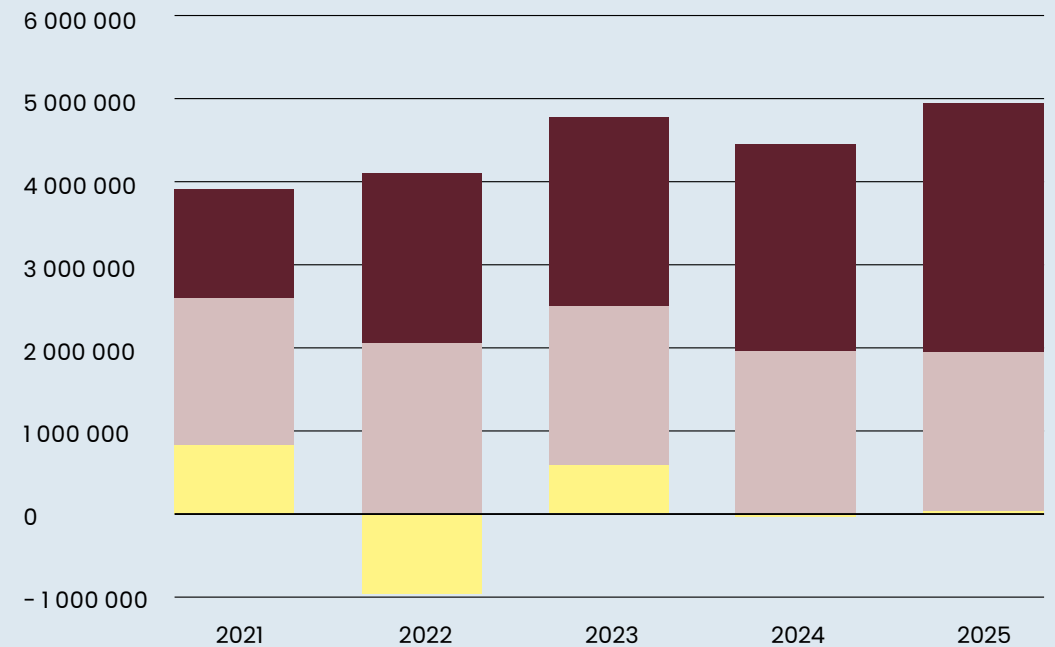
PLACERINGARNAS FÖRDELNING 31.12.2025

206,6 mEUR

● Aktieplaceringar ● Privatkapitalplaceringar
● Fastighetsplaceringar ● Ränteplaceringar

PLACERINGARNAS DIREKTAVKASTNING 2021–2025

● Fastighetsnetto ● Dividender ● Övriga placeringsintäkter

marknadpris, fastighetsplaceringar och övriga alternativa placeringar till uppskattat marknadsvärde och noterade aktier till anskaffningspris. Skillnaden till placeringarnas värde i balansräkningen utgörs främst av fastigheterna vilka värderats till bokföringsvärde. Totalavkastningen på stiftelsens placeringsegendom uppgick till 10,5 % år 2025 (9,3 % år 2024).

Stiftelsens dividend- och ränteintäkter, vinstandelar från placeringsfonder och övriga finansiella intäkter uppgick till 4 942 324 euro år 2025 (4 508 537 euro år 2024). Dividendintäkterna från noterade aktier uppgick till 1 670 765 euro (1 773 162 euro). Dividenderna från övriga aktieplaceringar var 192 320 euro (189 836 euro). Avkastningen i form av vinstandelar från placeringsfonder uppgick till 1 665 126 euro (1 329 247 euro). Övriga placeringsintäkter uppgick till 1 414 114 euro (1 216 292 euro) och utgjordes av intäkter från placeringslån bundna till privatkapitalplaceringar, infrastruktur och skog samt räntor.

Stiftelsens placeringsfastighetsbestånd bestod vid årsskiftet av de helägda fastigheterna Villagatan 27 (Fenix) och Georgsgatan 4, samt av en bostad på Smedjeviksvägen 9. Två bostäder på Smedjeviksvägen såldes under år 2025.

Satsningen på att renovera och därmed höja standarden på bostäder som blir lediga fortsatte under år 2025. Trots högre renoveringskostnader var slutsatsen att bostäderna därmed kan hyras ut till en högre hyra och med en snabb tidtabell. Därtill förväntas bostädernas högre standard bidra till en positiv värdeutveckling på fastigheterna.

Fastighetsplaceringarna, inkluderande de helägda fastigheterna och aktielokalerna, uppvisade ett resultat inklusive

avskrivningar om 55 723 euro år 2025 (-31 833 euro år 2024). Fastigheternas och aktielokalernas hyresintäkter var 1 408 564 euro (1 332 796 euro). Under verksamhetsåret 2025 drabbades två av stiftelsens hyresgäster med café- och restaurangverksamhet av ekonomiska problem pga sjunkande kundantal och efterfrågan. Därmed avskrev stiftelsen i bokslutet hyresfordringar om 63 710 euro, vilket minskade hyresintäkterna. Kostnaderna för fastigheterna och aktielokalerna uppgick till 1 352 841 euro (1 364 629 euro). Inga fastighetsreparationer har aktiverats år 2025.

I resultaträkningen för år 2025 ingår realisationsvinster om 3 673 476 euro (14 483 645 euro år 2024) och realisationsförluster om 1 050 772 euro (106 359 euro år 2024). Två bostäder på Smedjeviksvägen 9 såldes och genererade en försäljningsvinst om 611 102 euro. Övriga försäljningsvinster uppstod främst då exponeringen mot den amerikanska aktiemarknaden minskades genom omallokering av fondplaceringar från USA till Europa och Norden.

Värdepappersplaceringarnas värdeförändring och överföringen till, respektive från värderingsfonden redovisas i stiftelsens resultaträkning. År 2025 var värdeförändringen 16 974 882 euro positiv (8 681 126 euro positiv år 2024) och värderingsfonden har ökat med detta belopp. Värderingsfonden består av skillnaden mellan de i portföljen befintliga placeringarnas marknadsvärde och dessas anskaffningsutgift.

På budgetmötet hösten 2025 fastställde styrelsen en uppdaterad placeringsstrategi för stiftelsen. Den främsta förändringen är att ett långsiktigt mål för medelanvändningen om ca 3% på placeringsportföljens värde fastställdes. På kort sikt kan målet justeras något nedåt

till följd av fastigheternas förväntade lägre avkastning. Då andelen privatkapitalplaceringar ökat i portföljen ökades rörelseintervall för detta tillgångsslag från 10–20% till 15–25% och samtidigt bredades noterade aktieplaceringars rörelseintervall från 60–70% till 50–70% och fastigheternas rörelseintervall justerades nedåt från 15–25% till 10–20%. Därtill förändrades jämförelseindexet så att portföljens internationella placeringar jämförs mot regionala aktieindex i stället för ett globalt index.

FÖRVALTNING

Stiftelsens styrelse hade följande sammansättning år 2025: Ordförande professor Per-Henrik Groop, viceordförande och skattmästare ekonomie doktor, diplomingenjör Kaj Hedvall, filosofie magister Berndt Arell, medicine doktor Henrik Enckell, vicehäradshövding Susanne Homén-Lindberg, docent Ruth Illman, filosofie magister Kai Kartio, docent Minna Sarantola-Weiss, docent Viveca Söderström-Anttila, docent Taisto Sarkola, biträdande professor Lena Thorn och ekonomie doktor Hanna Westman. Stiftelsens styrelse var vald för en treårsperiod om 1.1.2023–31.12.2025.

Medicinska sakkunnigämnden har bestått av ledamöterna Groop, ordförande, Enckell, Sarkola, Söderström-Anttila och Thorn. Museinämnden har bestått av ledamöterna Arell, ordförande, Groop, Illman, Kartio och Sarantola-Weiss. Finansrådet har bestått av ledamöterna Hedvall, ordförande, Groop, Homén-Lindberg och Westman.

Stiftelsens styrelsemedlem, docent Viveca Söderström-Anttila avgick den 31.12.2025 efter långvarigt och högt uppskattat arbete i stiftelsens styrelse och i dess medicinska sakkunnigämnd.

Vid stiftelsens budgetmöte i november 2025 valdes till ny styrelsemedlem och medlem i medicinska sakkunnigämnden professor Oskari Heikinheimo. Övriga styrelsemedlemmar Groop, Hedvall, Arell, Enckell, Homén-Lindberg, Illman, Kartio, Sarantola-Weiss, Sarkola, Thorn och Westman omvaldes till styrelsen och till respektive nämnd.

Styrelsen fastställer stiftelsens bokslut inklusive verksamhetsberättelse och budget inklusive verksamhetsplan, fattar beslut om styrelse- och nämndmedlemmar, fastställer stipendieutdelningen samt fattar beslut om köp eller försäljning av fastighet och konstverk. Styrelsen fastställer också stiftelsens placeringspolitik samt övriga strategiska dokument som styr stiftelsens verksamhet.

Medicinska sakkunnigämnden behandlar och gör förslag till beslut om stipendieutdelning, granskar inkomna redovisningar för forskningsstipendier samt behandlar övriga ärenden i anslutningen till den medicinska verksamheten.

Museinämnden behandlar ärenden gällande museiverksamheten och samlingen, gör förslag gällande reparationer och investeringar på Villa Gyllenberg samt nyanskaffning av konst.

Finansrådet behandlar stiftelsens bokslut och budget samt fattar placeringsbeslut, inklusive beslut om köp och försäljning av enskilda aktielägenheter samt renoveringar i fastigheterna inom ramen för budgeten.

Respektive nämnd agerar valberedning inom sitt verksamhetsområde.

Stiftelsens VD fungerar som föredragande och sekreterare för styrelsen och nämnderna. VD ansvarar för att styrelsens och nämndernas beslut förverkligas och för

att genomförda åtgärder rapporteras till styrelsen och nämnderna. Stiftelsens stipendieansvariga deltar som föredragande i den medicinska sakkunnignämndens möten och Villa Gyllenbergs intendent och program- och publikansvariga som föredraganden i museinämndens möten.

Stiftelsens verkställande direktör har varit ekonomie magister Jannica Fagerholm. Merkonom Antonia Laszlo har arbetat som stipendie- och kommunikationsansvarig och ekonomie magister Wilhelm Sjöberg som ekonomi- och fastighetsansvarig för stiftelsen. Inom museiverksamheten har filosofie doktor Lotta Nylund arbetat som intendent, filosofie magister Siiri Oinonen som publik- och programansvarig, Tuomas Laatikainen som museimästare, ekonomie magister Gabriella Tjeder-Kajander som projektkoordinator och filosofie magister Kira Toikka som amanuens. Därtill har nio guider varit timanställda på Villa Gyllenberg. Omräknat till heltidsanställda uppgick personalen till nio personer år 2025.

Förvaltningen av stiftelsens fastigheter sköts av Disponentbyrå Estlander. I uppdraget ingår tekniskt disponentskap, hyresförvaltning och bokföring. Fastighetsskötseln handhas av externa fastighetsskötsel företag. Stiftelsens löneförvaltning sköts av bokföringsbyrå S2. Revisor har varit Revisionssamfundet Ernst & Young Ab med CGR Anders Svennas som ansvarig revisor sedan år 2022. Revisionssamfundet erhöll 17 570 euro i arvode år 2025.

EKONOMISKA ÅTGÄRDER MED NÄRSTÅENDEKRETSEN

Stipendier eller understöd har inte beviljats stiftelsens närkrets. Ledamöterna i stiftelsens styrelse har erhållit arvode för sitt arbete i respektive nämnd. Till stiftelsens styrelseledamöter och VD har under

året utbetalts totalt 292 652 euro i löner, arvoden och naturaförmåner (292 834 år 2024), inkluderande VD:s bostadsförmån i en av stiftelsen ägd lägenhet. I likhet med stiftelsens personal har styrelsemedlemmarna fritt inträde till Villa Gyllenberg för att kunna bekanta sig med museets verksamhet.

RISKHANTERING

Stiftelsen förverkligar sitt syfte genom att dela ut stipendier för medicinsk forskning samt genom att upprätthålla konstmuseet Villa Gyllenberg. Medlen för detta erhåller stiftelsen från avkastningen på placeringstillgångarna. Enligt stiftelsens uppdaterade placeringsstrategi är portföljens totalavkastning, dvs direktavkastning och värdeökning, riktgivande för medelanvändningen. Avkastningen utgörs till betydande del av dividender, räntor, vinstandelar från fondplaceringar, avkastning från privatkapitalplaceringar och intäkter från fastighetsplaceringarna. För stiftelsen är det därför av stor betydelse att denna avkastning är förhållandevis förutsägbar. Men då även försäljningsvinster kan användas för att uppfylla stiftelsens syften, minskar betydelsen av direktavkastningen. Totalavkastningen på placeringarna är givetvis beroende av den allmänna ekonomiska utvecklingen, vilken stiftelsen inte kan påverka. Däremot eftersträvar stiftelsens styrelse, finansråd och VD att genom de principer som fastställts i placeringspolitiken säkerställa att avkastningen i förhållande till riskerna är god. Stiftelsen är en långsiktig placerare med en placeringsportfölj där de aktierelaterade placeringarnas andel är betydande. En viss fluktuation i intäkterna kan därför förväntas och bör accepteras. Då stiftelsens egendom till övervägande del utgörs av aktierelaterade placeringar och fastighetsegendom, skapar det ett relativt gott

skydd mot att placeringarnas realvärde inte drabbas kraftigt vid inflation.

För fastighetsinnehavets del är de största riskerna förknippade med otillräckligt underhåll i fastigheterna vilket kan medföra akuta och oplanerade reparationer med avbrott i hyresintäkterna och oförutsedda kostnader som följd. Denna risk hanteras genom att för varje fastighet uppgöra långsiktiga reparations- och sneringsplaner. Fastigheterna är försäkrade enligt fullvärdesprincipen. Stiftelsens fastighetsinnehav består av bostadshus med främst mindre lägenheter på centrala lägen i Helsingfors, varför risken för att utrymmen står tomma en längre tid bedöms som liten. Dock har marknadsutvecklingen det senaste året varit sådan att en snabb uthyrning och god hyresnivå ställer högre krav på bostädernas skick och utrustning. Av denna anledning genomgår hyresbostäder som blir lediga en mera omfattande renovering om bedömningen är att detta är nödvändigt för att uppnå en marknadsmässig hyra. En liten del av fastighetsbeståndet utgörs av affärs- och kontorslokaler där riskerna förknippade med hyresavkastningen är högre. Speciellt affärsutrymmena utgör en utmaning, då förutsättningarna för att bedriva lönsam näringsverksamhet i dem verkar vara låga i rådande konjunkturläge. Ett kontinuerligt arbete pågår för att till dessa utrymmen försöka hitta hyresgäster med en fungerande affärsmodell.

Verksamheten i konstmuseet Villa Gyllenberg bedrivs enligt gängse principer för riskhantering i konstmuseer av motsvarande slag. En facilitetsrapport har utarbetats för fastigheten. För museets verksamhet har därtill en separat säkerhetskartläggning, riskhanteringspolicy och evakueringsplan uppgjorts. Försäkringsvärden, brandsäkerhet, larmsystem och upphängningsteknik motsvarar dagens

krav. Museets caféverksamhet är granskad och godkänd av Helsingfors stad.

Stiftelsen arbetar med en liten organisation vilket givetvis leder till ett stort nyckelpersonsberoende. För att underlätta hanteringen av denna risk är dokumentering av beslut, arbetsuppgifter och processer en del av det dagliga arbetet såväl i stipendiehanteringen, i museiverksamheten som inom förvaltningen.

Då risken för cyberattacker ökat också inom den ideella sektorn har ytterligare åtgärder vidtagits för att öka dataskydds säkerheten inom stiftelsen.

I stiftelsens kommunikationsplan ingår åtgärder för hantering av kommunikation i en krissituation.

UTSIKTER INFÖR ÅR 2026

Stiftelsens medicinska reglemente omarbetades år 2025. Understödsmöjligheterna som det nya reglementet medför kombinerat med en stabil ekonomisk grund möjliggör år 2026 en mera omfattande medicinsk understödsverksamhet i form av forskningsstipendier och övriga understöd.

Stiftelsens ekonomiska utsikter är stabila inför år 2026 och direktavkastningen från värdepappersplaceringar förväntas uppnå ungefär samma nivå som år 2025. Förutsättningar för realisering av försäljningsvinster finns också. Fastighetsplaceringarnas direktavkastning förblir svag, då tomma affärsutrymmen och lägenhetsreparationerna fortsätter att belasta fastighetsnettot. Enligt den uppdaterade placeringsstrategin är också realisationsvinster tillgängliga för medelanvändning för stiftelsens syften. I stiftelsens portfölj ingår märkbara buffertar för detta.

Bokslut

Resultaträkning

ORDINARIE VERKSAMHET	Not.	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Medicinsk understödsverksamhet	1.		
Stipendier		-1 565 920,00	-1 505 730,00
Övriga understöd		—	-550 000,00
Symposieverksamhet		—	-137 273,56
Återtagna stipendier		15 251,00	17 500,00
		-1 550 669,00	-2 175 503,56
Museiverksamhet	2.		
Intäkter		238 120,56	582 103,79
Personalkostnader	3.	-530 277,21	-544 056,39
Avskrivning		-109 363,75	-114 253,28
Övriga kostnader		-1 094 922,46	-838 061,01
		-1 496 442,86	-914 266,89
Förvaltning			
Personalkostnader	3.	-458 404,72	-455 094,21
Avskrivning		-1 117,40	-1 396,75
Övriga kostnader		-253 637,45	-266 306,70
		-713 159,57	-722 797,66
Resultat av ordinarie verksamhet		-3 760 271,43	-3 812 568,11

PLACERINGSVERKSAMHET	Not.	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Intäkter			
Hyror	4.	1 408 563,59	1 332 796,48
Dividender	5.	1 863 084,54	1 962 997,84
Övriga placeringsintäkter	5.	3 079 239,58	2 545 538,86
		6 350 887,71	5 841 333,18
Realisationsvinster	6.	3 673 475,98	14 483 644,57
		10 024 363,69	20 324 977,75
Kostnader			
Fastigheter	4.		
Avskrivningar		-125 673,49	-130 923,67
Övriga kostnader		-1 215 133,33	-1 218 999,06
Aktielägenheter		-12 033,71	-14 706,60
		-1 352 840,53	-1 364 629,33
Realisationsförluster	7.	-1 050 771,64	-106 358,91
Övriga finansiella kostnader		-63 144,89	-72 443,63
		-2 466 757,06	-1 543 431,87
Värdeförändring	8.	16 974 882,29	8 681 126,02
Överföring till värdepappersfond		-16 974 882,29	-8 681 126,02
Resultat av placeringsverksamhet		7 557 606,63	18 781 545,88
SKATTER		—	—
Räkenskapsperiodens resultat		3 797 335,20	14 968 977,77

Balansräkning

AKTIVA	Not.	31.12.2025	31.12.2024
BESTÅENDE AKTIVA			
Immateriella tillgångar		49 139,04	49 139,04
Materiella tillgångar			
Tomter	9,10.	689 570,85	689 570,85
Byggnader	9,10.	2 586 401,96	2 694 168,71
Konstverk	11.	6 339 309,70	6 329 927,20
Maskiner och inventarier	9.	11 122,19	13 902,74
		9 626 404,70	9 727 569,50
Placeringar			
Tomter	9,12.	93 948,48	93 948,48
Byggnader	9,12.	3 014 576,16	3 140 183,50
Fastighetsaktier	9.	26 382,84	83 829,32
Aktier och fondandelar	13.	167 653 358,02	149 320 410,60
		170 788 265,50	152 638 371,90
RÖRLIGA AKTIVA			
Kortfristiga fordringar			
Hyresfordringar		28 264,54	32 768,41
Övriga fordringar		231 180,39	207 515,04
		259 444,93	240 283,45
Förskottsbetalda stipendier		—	144 000,00
Kassa och bank		1 298 866,47	2 945 030,93
Aktiva totalt		182 022 120,64	165 744 394,82

PASSIVA	Not.	31.12.2025	31.12.2024
EGET KAPITAL			
	14.		
Grundfonder		32 654 935,29	32 654 935,29
Värderegleringsfonder		64 895 255,12	50 689 064,48
Dispositionsfond		78 186 938,66	63 217 960,89
Räkenskapsårets vinst		3 797 335,20	14 968 977,77
		179 534 464,27	161 530 938,43
FRÄMMANDE KAPITAL			
Långfristigt kapital			
Banklån		1 500 000,00	1 800 000,00
Kortfristigt kapital			
Olyfta stipendier		295 950,00	392 900,00
Banklån		300 000,00	300 000,00
Leverantörsskulder		55 648,01	55 685,60
Förskottsbetalning		—	1 346 142,65
Övriga kortfristiga skulder		39 974,97	40 617,26
Resultatregleringar		296 083,39	278 110,88
		987 656,37	2 413 456,39
Passiva totalt		182 022 120,64	165 744 394,82

80

81

Finansieringsanalys

	tEUR	tEUR
	2025	2024
Ordinarie verksamhet		
Medicinsk understödsverksamhet	-1504	-2057
Museiverksamhet, netto	-1396	-1886
Förvaltning	-712	-721
Ordinarie verksamheten, netto	-3 612	-4 664
Placeringsverksamhet		
Fastighetsnetto	182	99
Dividender	1863	1963
Övriga placeringsintäkter	3016	2474
Nettoförändring i materiella tillgångar (- ökning/+ minskning)	0	0
Nettoförändring i placeringar (- ökning/+ minskning)	-2792	923
Förändring i fordringar/skulder	-303	-371
Placeringsverksamhet, netto	1 966	5 088
Netto kassaflöde	-1 646	424
Likvida medel vid räkenskapsperiodens början	2 945	2 521
Likvida medel vid räkenskapsperiodens slut	1 299	2 945

Noter till resultaträkningen

	2025	2024
1. Medicinsk understödsverksamhet		
Allmänna fonden, forskningsstipendier	-761 000,00	-761 000,00
Steinerfonden, forskningsstipendier	-426 500,00	-426 500,00
Steinerfonden, fortbildnings o projektstipendier	-378 420,00	-318 230,00
Återtagna stipendier	15 251,00	17 500,00
Övriga understöd	—	-550 000,00
Symposieverksamhet	—	-137 273,56
Medicinsk understödsverksamhet	-1 550 669,00	-2 175 503,56
2. Museiverksamhet		
Intäkter	238 120,56	582 103,79
Kostnader		
Personalkostnader	-530 277,21	-544 056,39
Avskrivningar	-109 363,75	-114 253,28
Fastighetskostnader	-675 510,99	-371 848,57
Inköp till kafe och museishop	-51 929,22	-130 330,06
Verksamhetskostnader	-367 482,25	-335 882,38
Museiverksamhet	-1 496 442,86	-914 266,89
3. Personalkostnader		
Löner och arvoden till närståendeakretsen	263 829,59	264 022,87
Övriga löner och arvoden	538 108,60	563 527,19
Pensionskostnader	140 761,61	142 671,03
Övriga lönebikostnader	45 982,13	28 929,51
	988 681,93	999 150,60
Naturaförmåner till närståendeakretsen	28 822,80	28 810,80
Naturaförmåner till övriga	14 972,40	14 640,00
	43 795,20	43 450,80

Stiftelsens personal har under året bestått av kanslipersonal, museipersonal och timanställda guider. Omräknat till heltidsanställda var stiftelsens personal 9 personer.

4. Fastighetsplaceringar

Hyror		
Fastigheter	1 385 624,69	1 292 164,84
Aktielokaler	22 938,90	40 631,64
	1 408 563,59	1 332 796,48

	2025	2024
Kostnader för fastigheter		
Driftskostnader	-523 853,08	-519 185,20
Reparationer	-691 280,25	-699 813,86
Avskrivningar	-125 673,49	-130 923,67
	-1 340 806,82	-1 349 922,73

Kostnader för aktielägenheter		
Vederlag	-8 311,74	-11 384,40
Reparationer, förvaltn. och driftskostnader	-3 721,97	-3 322,20
	-12 033,71	-14 706,60

Fastighetsnetto	55 723,06	-31 832,85
------------------------	------------------	-------------------

5. Värdepappersplaceringar

Dividender

Noterade aktier	1 670 764,54	1 773 161,84
Övriga aktier	192 320,00	189 836,00
	1 863 084,54	1 962 997,84

Övriga placeringsintäkter

Vinstandelar	1 665 125,50	1 329 247,14
Privatkapitalplaceringarnas avkastning	1 387 056,66	1 176 324,12
Ränteintäkter	27 057,42	39 967,60
	3 079 239,58	2 545 538,86

6. Realisationsvinster

Egendom	611 101,96	
Värdepapper	3 062 374,02	14 483 644,57
	3 673 475,98	14 483 644,57

7. Realisationsförluster

Värdepapper	-1 050 771,64	-106 358,91
-------------	----------------------	--------------------

8. Värdeökning/minskning

Noterade aktier	12 937 608,30	661 665,89
Placeringsfonder	2 436 323,02	7 212 708,95
Private Debt-lån	46 738,59	92 078,30
Private Equity-lån	1 554 212,38	714 672,95
	16 974 882,29	8 681 126,09

Överföring till värderegleringsfond (-)	-16 974 882,29	-8 681 126,09
---	-----------------------	----------------------

Upplösning av värderegleringsfond (+)

Noter till balansräkningen

9. De materiella tillgångarna och fastighetsplaceringarna är upptagna i bokslutet till ursprungliga anskaffningsutgifter utökade med aktiverade reparationer. Byggnader avskrivs med 4 % på restvärdet. Kansliets och museets inventarier avskrivs med 20 % på restvärdet.

Stiftelsens ägoandel i bostadsaktiebolag överstiger inte 50 %.

10. Byggnader och tomter

	Bokföringsvärde 31.12.2025	Ökning	Avskrivning	Bokföringsvärde 31.12.2025
Villa Gyllenberg tomter	689 570,85			689 570,85
Villa Gyllenberg byggnader	2 694 168,71		-107 766,75	2 586 401,96
				3 275 972,81

11. Konstverk

Den ursprungliga konstsamlingens värde utgörs av värdet som angavs då stiftelsen emottog donationen. Verk som införskaffats efter 1977 har bokförts till inköpspris. Årets anskaffningar uppgick till 9 382,50 €.

12. Tomter, byggnader och fastighetsaktier

	Bokföringsvärde 31.12.2024	Ökning	Avskrivning	Bokföringsvärde 31.12.2025	Uppskattat marknadsvärde 31.12.2025
Tomter	93 948,48			93 948,48	
Byggnader	3 140 183,50		-125 607,34	3 014 576,16	
Fastighetsaktier	83 829,32	-57 446,48		26 382,84	
					35 800 000

Fastighetsinnehavens marknadsvärde har uppskattats enligt Statistikcentralens uppgifter om priset eur/m² på bostäder av motsvarande storlek och på motsvarande läge som stiftelsens innehav.

84

85

13. Aktier och andelar

	Bokförings- värde 1.1.2025	Ökning	Försäljning till bokförings- värde	Bokförings- värde 31.12.2025 före kursjustering	Anskaffnings- värde 31.12.2025	Kursjusterat bokförings- värde 31.12.2025
Noterade aktier	46 355 705,16	-	-876 681,00	45 479 024,16	15 771 967,90	58 416 632,46
Placeringsfonder	71 496 542,56	13 403 311,45	-13 730 391,29	71 169 462,72	56 408 929,12	73 605 785,74
Private Debt-lån	7 197 812,50	872 834,59	-503 353,49	7 567 293,60	6 993 743,28	7 597 056,19
Private Equity-lån	22 008 167,47	4 102 205,71	-1 892 884,83	24 217 488,35	21 321 279,68	25 771 700,72
Onoterade aktier	2 262 182,91			2 262 182,91	2 262 182,91	2 262 182,91
	149 320 410,60			150 695 451,74	102 758 102,89	167 653 358,02
Värdet förändring 2025						16 957 906,28
Värdet förändring, kursjusterat värde 31.12.2025 jämfört med anskaffningsvärde						64 895 255,13

Noterade aktier och andelar har värderats till marknadsvärde den 31.12.2025. Förändringen redovisas i resultaträkningen enligt kap. 5 § 2a i bokföringslagen och överförs mot värde regleringsfonden för värdepapper.

Resterande förbindelser till placeringslån bundna till private equity och private debt placeringar uppgår till 26 078 300 euro.

14. Förändringar i eget kapital

	31.12.2025	31.12.2024
Grundfonder	32 654 935,29	32 654 935,29
Värderegleringsfond 1.1	50 689 064,48	52 116 336,69
Kursjustering försäljning av värdepapper	-2 751 715,63	-10 108 398,26
Värdet förändring 2025	16 957 906,28	8 681 126,02
Värderegleringsfond 31.12	64 895 255,13	50 689 064,45
Dispositionsfond 31.12	78 186 938,66	63 217 960,89
Räkenskapsårets vinst	3 797 335,20	14 968 977,77

Då värdepapper realiserar bokas skillnaden mellan försäljningsvärdet och det ursprungliga anskaffningsvärdet som försäljningsvinst/förlust i resultaträkningen och värde regleringsfonden justeras med värdet förändringen (skillnaden mellan marknadsvärdet vid bokslutstidpunkten och det ursprungliga anskaffningsvärdet) vid senaste bokslut.

Använda bokföringsböcker

Stiftelsens bokföring har förts med programmet EmCe Taloushallinto som Hosting-version. Automatisk säkerhetskopiering av bokföringsmaterialet och programuppdateringar hör till serviceavtalet.

Som datalistor finns en huvudbok och dagbok samt resultat- och balansräkning utskrivna på laserprinter. Resultat- och balansräkningen, bilageuppgifter och övriga bokslutsspecifikationer är renskrivna på Excel.

Bokslutets underskrifter

Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse sr
Bokslut per 31.12.2025

Per-Henrik Groop

Kaj Hedvall

Berndt Arell

Henrik Enckell

Susanne Homén-Lindberg

Ruth Illman

88
Kai Kartio

Minna Sarantola-Weiss

Taisto Sarkola

Viveca Söderström-Anttila

Lena Thorn

Hanna Westman

Jannica Fagerholm

Över verkställd revision har i dag avgivits revisionsberättelse

Helsingfors den 22.4.2026

ERNST & YOUNG AB
Revisionssamfund

Anders Svennas, CGR

Revisionsberättelse

Till styrelsen för Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse sr

REVISION AV BOKSLUTET

UTTALANDE

Vi har utfört en revision av bokslutet för Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse sr (FO-nummer 0221097-6) för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2025. Bokslutet omfattar balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till bokslutet.

Enligt vår uppfattning ger bokslutet en rättvisande bild av stiftelsens ekonomiska ställning samt av resultatet av dess verksamhet i enlighet med i Finland ikraftvarande bestämmelser gällande upprättande av bokslut och det uppfyller de lagstadgade kraven.

GRUND FÖR UTTALANDET

Vi har utfört vår revision i enlighet med god revisions sed i Finland. Vårt ansvar enligt god revisions sed beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt de etiska kraven i Finland som gäller den av oss utförda revisionen och vi har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

STYRELSENS OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR FÖR BOKSLUTET

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för upprättandet av bokslutet och för att bokslutet ger en rättvisande bild i

enlighet med i Finland ikraftvarande bestämmelser gällande upprättande av bokslut samt uppfyller de lagstadgade kraven. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta ett bokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av bokslutet ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om man avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något annat realistiskt alternativ än att göra något av detta.

REVISORNS ANSVAR FÖR REVISIONEN AV BOKSLUTET

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisions sed alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag

och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i bokslutet.

Som del av en revision enligt god revisionssed använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- › Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i bokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- › Skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- › Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- › Drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av

bokslutet. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i bokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om bokslutet. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

- › Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i bokslutet, däribland upplysningarna, och om bokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi kommunicerar med dem som har ansvar för stiftelsens styrning avseende, bland annat, revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den, samt betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat under revisionen.

ÖVRIGA RAPPORTERINGSSKYLDIGHETER

ÖVRIG INFORMATION

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för den övriga informationen. Den övriga informationen omfattar verksamhetsberättelsen.

Vårt uttalande om bokslutet täcker inte övrig information.

Vår skyldighet är att läsa den övriga informationen i samband med revisionen av bokslutet och i samband med detta göra en bedömning av om det finns väsentliga motstridigheter mellan den övriga informationen och bokslutet eller den uppfattning vi har inhämtat under revisionen eller om den i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Det är ytterligare vår skyldighet att bedöma om verksamhetsberättelsen har upprättats enligt de bestämmelser som ska följas vid upprättande av verksamhetsberättelser.

Enligt vår uppfattning är uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet enhetliga och verksamhetsberättelsen har upprättats enligt de bestämmelser som ska följas vid upprättande av verksamhetsberättelser.

Om vi utgående från vårt arbete på den övriga informationen, drar slutsatsen att det förekommer en väsentlig felaktighet i verksamhetsberättelsen, bör vi rapportera detta. Vi har ingenting att rapportera gällande detta.

ÖVRIGA UTTALANDEN SOM GRUNDAR SIG PÅ LAG

Vår skyldighet är att utgående från den av oss utförda revisionen ge ett uttalande om de omständigheter som förutsätts enligt stiftelselagen 4:2.2 §.

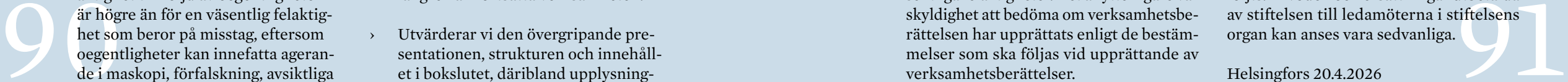
Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen samt för att de ersättningar och arvoden som betalats till ledamöterna i stiftelsens organ är sedvanliga.

Enligt vår uppfattning ger bokslutet och verksamhetsberättelsen de uppgifter om stiftelsens verksamhet under räkenskapsperioden som är väsentliga för bedömningen av om stadagebestämmelserna om stiftelsens ändamål och verksamhetsformer har följts. Arvoden och ersättningar utbetalda av stiftelsen till ledamöterna i stiftelsens organ kan anses vara sedvanliga.

Helsingfors 20.4.2026

Ernst & Young Ab
revisionsamfund

Anders Svennas
CGR

Beviljade stipendier 2024–2025

Allmänna fonden, forskningsunderstöd 2024–2025		Beviljat (€)
Aatsinki Anna-Katariina	Toiminnalliset vatsaoireet, psykosomaattiset tekijät ja suolistomikrobisto: FinnBrain-tutkimus	10 000
Aatsinki Milla	Äidin raskaudenaikaisen ravitsemuksen ja metabolisen terveyden yhteys lapsen neurokognitiiviseen kehitykseen ja lapsen syömistottumuksiin vaikuttavat tekijät	10 000
Adhikari Sadiksha	Exploring intratumor heterogeneity and clonal evolution in Acute myeloid leukemia using whole exome sequencing and single-cell DNA sequencing	2 500
Ahlgvist-Björkroth Sari	Vuorovaikutteinen ultraääni raskaana olevan naisen tukena -tutkimus	10 000
Axelsson Erland	Vad mer än rädsla? Grundläggande frågor om grundemotioner vid långvarig somatisk symtombörda	4 000
Balasubramanian Shanthi Keerthanaa	Brain derived extracellular vesicles isolated from blood as less-invasive diagnostics for mental and brain disorders	7 500
Brück Oscar	From Bone Marrow Morphotypes to Machine-Assisted Disease Surveillance of AML Patients	10 000
Ekholm Eeva	Vuorovaikutteinen ultraääni riskiraskaudessa	10 000
Eldfors Samuli	Mechanisms of Resistance to CHK1 Inhibitors in Myelodysplastic Syndromes and Acute Myeloid Leukemia	20 000
Engberg Elina	Sociodemographic Factors, Parental Mental Health and Movement Behaviours in the Early Years – the SUNRISE Finland study	28 000
Harju Harri	Aivojen ja muun kehon toiminnalliset yhteydet ja niiden muutokset	30 000
Haveri Laura	Pikkukeskosena syntyneiden nuorten toiminnanohjaus, työmuisti ja akateeminen suoriutuminen 11–17 vuoden iässä (PIPARI-osatutkimus)	8 000
Heikkilä Katriina	Stressful Life Events and the Risk of Physical-mental Multimorbidity	40 000
Hein Emil	Sleeping brain dynamics following interventions before and during sleep – an experimental investigation	30 000
Hovatta Iiris	Comorbidities and genetic correlation of anxiety and somatic illnesses	35 000
Huhtala Saija	Moniaistisen luontointervention vaikuttavuus lasten verinäytteenottotilanteessa	12 000
Huovinen Venla	FinnBrain-kohorttitutkimus	16 000

Allmänna fonden, forskningsunderstöd 2024–2025		Beviljat (€)
Hyytiäinen Veronika	Sosioekonomisen aseman yhteys aivoverenkiertohäiriöön nuorella iällä – Pohjois-Suomen syntymäkohortti 1966	6 000
Ilola Jaakko	Pitkittyneen kivun ja kronotyypin yhteydet – systemaattinen katsaus	4 000
Jallow Jandeh	ADHD:n varhaiset riskitekijät	2 500
Juntunen Pauliina	Interrelations between Mother-Child Interaction Quality, Child Executive Function Development and Related Child Brain Networks in the FinnBrain Birth Cohort Study	17 000
Jussinniemi Laura	Early Stress and Cardiometabolic and Pulmonary Health of Adults Born Preterm Entering Middle Age – Two Country Birth Cohort Study	26 000
Jylhävä Juulia	Does stress accelerate biological aging? Genetically informed and causal inference approaches in large European samples	25 000
Kajantie Eero	Varhainen stressi, kardiometabolinen ohjelmoituminen ja ylisukupolvinen terveys ennenaikaisesti syntyneillä	40 000
Kalland Mirjam	Families First – the impact of childhood experiences, (marital) relationship, parental mentalizing and support on family health and child development	15 000
Kalso Eija	Emotioner, sömn, smärta och livskvalitet hos patienter med svår endometrios	30 000
Kanerva Eetu	Maternal mental health disorders and their associations with offspring asthma	12 000
Karlsson Hasse	FinnBrain Birth Cohort Study – Neurodevelopment and Vulnerability to Stress	25 000
Karlsson Linnea	Raskaudenaikainen stressialtistus ja lapsuuden haitalliset elämäntapahtumat valtimoterveyden muovaajina – etenevä seurantatutkimus FinnBrain- syntymäkohortissa	25 000
Kataja Eeva-Leena	Prenatal distress accelerates child telomere erosion but parental positive mental health protect telomeres from accelerated aging across childhood? – A FinnBrain Sub study	15 000
KC Prakash	Exposure to adverse social behavior at workplace and risk of hypertension and cardiometabolic diseases: a multi-cohort study	15 000
Kesäläinen Jonna	Dagis Salo-tutkimushanke. Lasten stressin säätelyn ja oppimisen osatutkimus	10 000
Kiviruusu Olli	Stressi, psykosomaattinen oireilu ja mielen terveyden kehitys elämänsä aikana – 16-vuotiaiden nuorten seurantatutkimus 22, 32, 42 ja 52 vuoden iässä	25 000
Koivumaa-Honkanen Heli	Studies on mental and musculoskeletal health	10 000
Kortesluoma Susanna	The functioning and the development of the childhood stress regulation as an early biomarker for emotional and behavioral problems during childhood after prenatal psychological distress exposure	10 000

94

95

Allmänna fonden, forskningsunderstöd 2024–2025

Beviljat (€)

Lagström Hanna	Syömisen taito, ruokakäyttäytyminen ja koettu terveys nuorilla – sosiaalisen elinympäristön merkitys	20 000
Laitinen Kirsi	Raskausajan elintavat ja suolistomikrobisto lapsen kehityksen säätelijänä	25 000
Lapinleimu Helena	Ulkomailta Suomeen adoptoitujen lasten fyysinen ja psyykinen terveys Suomessa, FinAdo (Finnish Adoption -Study 3), laajennettu jatkok tutkimus.	15 000
Lehtimäki Terho	Childhood exposures to psychosocial adversities, their epigenetic intra- and intergenerational transmission pathways and connection to adulthood and offspring mental and physical health	20 000
Lehto Reetta	DAGIS elintapojen vuorokausirytmät lapsilla	15 000
Liira Helena	Mikä on toimintakyvyn, oireiden ja elämänlaadun ennuste potilailla, joita on yliopistosairaalassa hoidettu toiminnallisen häiriön vuoksi	20 000
Lingaiah Shilpa	Implications of gestational diabetes beyond pregnancy: Long-term cardiometabolic and mental health - FinnGeDi follow up study	10 000
Lukkarinen Minna	FinnBrain Atopy – Parental prenatal stress and the risk of atopic diseases in the offspring	15 000
Lundgren Sofie	Somatic mutations and aberrant immune responses in acquired aplastic anemia	15 000
Luotonen Silja	Varhaiset altisteet ja kehittyvien aivojen toiminta – FinnBrain syntymäkohorttitutkimus.	6 000
Marianne Lehto Soili	A Comprehensive Meditation and Breath Program (SKY) as an Adjunct Tool to Increase Wellness in Medical Doctors: A Randomized Controlled Trial	20 000
Merikanto Ilona	Chronotype and the interplay between sociopsychological and biological factors in mental and somatic health	27 000
Merras-Salmio Laura	Pikkulasten syömishäiriön syntyyn ja hoitoon vaikuttavat tekijät Lastensairaalassa	20 000
Mustjoki Satu	The function of natural killer cells in blood cancers Luonnolliset tappajasolut verisyövissä	50 000
Mäkelä Tia	Synnytyksessä traumatisoitumisen taustatekijät ja tunnistaminen	7 000
Mäkinen Marjaana	Äidin psykososiaalisen stressin ja kemikaalialtistuksen vaikutus lapsen geenien säätelyyn ja neurologiseen kehitykseen	20 000
Nolvi Saara	Vanhemman vaikutus lapsen itsesäätelykykyyn ja siihen liittyviin hermoverkkoihin – varhainen stressi nuoruusikään siirtymistä muovaavana tekijänä	20 000
Nummenmaa Lauri	Mapping psychosomatic basis of emotions using total-body positron emission tomography (TOTALBODY)	30 000
Nykänen Laura	Approaches to bruxism in dentists, physicians and dental students in Finland	10 000
Ogawa Mika	The association between oral health, diabetes, and cardiovascular disease: a dental anxiety perspective	25 000

Allmänna fonden, forskningsunderstöd 2024–2025

Beviljat (€)

Paunio Tiina	Perimä ja yksilölliset kokemukset univajeen ja stressiherkkyyden taustalla – yhteys muistiin, pitkäaikaiseen työkykyyn ja terveyteen	40 000
Pulakka Anna	Ennenaikainen syntymä, ympäristöaltisteet ja myöhempi käyttäytyminen ja kehitys – PEN-tutkimus	15 000
Pulli Elmo	From parental psyche to soma and the offspring brain: The intergenerational effects of parental mental health on childhood brain development	15 000
Pulliainen Henrika	Vuorovaikutteinen ultraääni raskaana olevan naisen tukena	8 000
Raevuori Anu	Varhaisaikuisuuden mielenterveyden vaikutus autonomisen hermoston säätelyyn: pitkittäistutkimus kaksosilla	30 000
Raitoharju Emma	Sotastressin monisukupolviset epigeneettiset vaikutukset	20 000
Ray Carola	Sosioekonomisten-, psykososiaalisten- ja ympäristötekijöiden yhteys perheiden luonnossa liikkumiseen, lasten luontosuhteeseen, elintapoihin ja hyvinvointiin	20 000
Rimington Julia	The association between mood and anxiety disorders with general medical conditions and mortality	15 000
Riska Heidi	Korkeakouluopiskelijan kipu, psykososiaaliset kuormitustekijät sekä fyysinen toimintakyky	15 000
Rosberg Aylin	Maternal pre-pregnancy weight status and the developing brain	24 000
Salo Mikko	The impact of leisure time activities in the persistence and remission of attention-deficit/hyperactivity disorder in longitudinal community-based sample	2 500
Scheinin Noora	Muistisairauksien varhaiset psyykkiset riskitekijät	25 000
Serasinghe Nithya	Interactions among socioeconomic status, home food environment, and children's food consumption	24 000
Silvennoinen Julia	Energitillgänglighet och ät beteende hos idrottare samt dess koppling till kolesterolmetabolism	30 000
Sourander Leif Andre	Famijecentrerat distansvårdprogram som förebygger psykosomatiska och mentala problem hos barn (digiparent) – Implementering, personalisering och genetik	50 000
Stenlund Säde-Päivi	Sambandet mellan depression, optimism och människans mikrobiom	30 000
Strömnes Ingunn	Aleksitymia sukupuoli-identiteettitutkimukseen hakeutuneilla nuorilla aikuisilla Associations between alexithymia and gender dysphoria in young adults	4 000
Toffol Elena	A translational approach to metabolomics-based biomarker profiles: underpinning the links between somatic and mental health outcomes and their gender difference	20 000
Tuulari Jetto	Creation of brain growth charts of white matter diffusion scalars across the human lifespan to map how psyche and the brain affect metabolic health	20 000
Vangelova-Korpinen Velina	Non-pharmacological interventions for the treatment of persistent symptoms	24 000

96

97

Allmänna fonden, forskningsunderstöd 2024–2025**Beviljat (€)**

Vanhatalo Sampsa	Imeväisikäisen uni vanhemman ja vauvan näkökulmasta (Univauva)	25 000
Viljakainen Heli	Psykologisk resiliens och vikt – bevis på orsakssamband?	10 000
Virrantaus Hélène	Karakterisering av beständiga symtom och deras verkan på livskvaliteten hos patienter, samt hur patientens egen uppfattning om sina symtom och om vården påverkar prognosen	30 000
Vääräsmäki Marja	Mielenterveyden sukupolviset ja ylisukupolviset vaikutukset raskausdiabeteksen kehittymiseen, mekanismeihin ja pitkäaikaisennusteeseen	20 000
Wartiovaara-Kautto Ulla	Improving Tools For Therapies For High-Risk Hematological Malignancies Stemming From Bone Marrow Failure	20 000

Steiner fonden, forskningsunderstöd 2024–2025**Beviljat (€)**

Baars Erik	Saluto-Hygiogenetic Evaluation of Patient-reported Outcome Group (S-HEAL)	15 000
Bergman Monica	Dreaming after trauma: The effect of negative emotional memories on dream content	15 000
Borucka Dominika	Emotion regulation and well-being in mothers and their infants: intergenerational and intervention approaches	24 000
Eriksson Johan	Psykoanalys och existensfilosofi – om psykoanalysens grundbegrepp	10 000
Falcon Mari	Empathy and Inter-individual synchrony as predictors of Social Affiliation, Trust and Collaborative Performance during Online and Face-to-Face interaction	30 000
Filimonov Dmitri	Electrophysiological correlates of consciousness in auditory modality and multisensory integration	29 000
Granstedt Artur	Fortsatta studier av de biodynamiska odlingsåtgärdernas betydelse för den organiska substansens uppbyggnad och kolbindning i marken	6 000
Haanila Heidi	Minuuden rakenne ja psykkinen hyvinvointi	20 000
Hallqvist Beatrice	Metallfärgljusterapi som komplementär behandling för patienter med utmattningstillstånd efter infektioner, långvarig trötthet vid Post covid syndrom och diagnosen ME / CFS -en kvalitativ forskning	5 000
Heikkinen Pyry	Cooperative excellence through shared music experience – Jaetun musiikkikokemuksen vaikutukset liikkeiden ja aivotason synkroniaan, yhteenkuuluvuuden kokemukseen ja yhteistyöhön	30 000
Joutsa Juho	Tunteiden kehollisten vaikutusten yhteys motorisiin ja ei-motorisiin oireisiin neurologisissa sairauksissa	15 000
Karhu Veli-Matti	Moments of Meeting in Adolescent Residential Care – Evidence-Based Guidelines for Trauma-Informed Counselling	5 000

Steiner fonden, forskningsunderstöd 2024–2025**Beviljat (€)**

Kolster Annika	RECETAS –project Re-imagining Environments for Connection and Engagement: Testing Actions for Social Prescribing in Natural Spaces	6 000
Korja Riikka	Child's Self-Regulation Trajectories and Learning Outcomes at 9.5 and 11 Years of Age	30 000
Korkalo Liisa	Kasvisruokavalioiden vaikutukset suoliston mikrobistoon ja aineenvaihduntaan lapsilla ja heidän vanhemmillaan (MIRA2)	20 000
Kostilainen Kaisamari	Vastasyntyneiden vieroitusoireiden patofysiologia, moniaistillisen intervention vaikutukset vauvojen vieroitusoireisiin sekä musiikkiterapian vaikutukset äidin ja vauvan väliseen suhteeseen	17 000
Kähönen Juuso	Moral Inquiry into Psychedelic Experiences, Values and Self-Transcendence	15 000
Lehtipuu Topi	Musiikkikulttuuritarjonnan vaikuttavuus ikääntyneiden hyvinvointiin – Tutkimuksen protokollan selvitysprojekti (feasibility study)	20 000
Lilja Anna	Psykoterapia yhteistoimintana – havaittajaposition rakentuminen, subjektipositio ja minuuden integraatio psykoterapian tuloksena	15 000
Lindholm Oskar	Vulnerability as a functional and ethical concept in clinical research and care	24 000
Lou Yixue	Brain and autonomous nervous system synchronization during social interaction: Effects of depression and loneliness	25 000
Loukola Ville	Koronaviruspandemian vaikutukset unien uhkasisältöihin	12 000
Manninen Paavo	Psykoanalyttisen kirjallisuudentutkimuksen merkitys psykoanalyysin hoitomenetelmälle	10 000
Myllyniemi Petri	Parantava puhe kielipelinä –artikkelisarja	5 000
Mäki-Asiala Mariaana	The feasibility of Swiss NEODOL intervention to enhance neonatal pain management within the Finnish context: A qualitative study	12 000
Patovirta Mikko	Lived through bodily experiences related to chronic migraine and body-oriented exercises	30 000
Pesonen Anu-Katriina	REM-sleep as modulator of memories with affective content REM-uni tunnepitoisen muistin muokkaajana REM-sömn som en modifierare av känslomässigt minne	20 000
Piili Reetta	Elämän loppuvaiheen hoito, hoitolinjaukset ja päätöksenteko	12 000
Piroddi Corrado	Pandemics, Social Distancing, and Social Pathologies. An Ethical and Socio-Philosophical Perspective	15 000
Poikonen Hanna	Brain and Body in Dance – Intra and Interbrain Synchrony of Spectators during Live Dance Performance / Aivot ja keho tanssissa – Katsojien sisäinen ja aivojen välinen synkronia tanssiesityksen aikana	15 000
Rautanen Mika	Oikeuspsykiatrinen syyntakeisuus	6 000
Rautiainen Laura	Loneliness among older adults – significance of nature experiences	3 000

Steiner fonden, forskningsunderstöd 2024–2025

Beviljat (€)

Sampolahti Timo	Psykoterapian ymmärtämisen kerroksellisuus – humanismista ja spekulatiivisesta mystiikasta ammentavia luentatapoja. Osa II.	20 000
Saxén Heikki	Tutkimus terveydenhuollon ammattilaisten ja potilaiden välisestä tekoölyavusteisesta dialogista orgaanisen bioetiikan näkökulmasta	10 000
Sihvonen Aleks	Afasian kuntoutumisen ennustaminen ja edistäminen (Predicting and promoting aphasia recovery)	15 000
Slotte Åsa	Den gåtfulla kvinnliga smärtan: berättelser om migrän, psykosomatik och misstro inom vården	20 000
Stein Madeline	Examining individual differences factors and clinical assays underlying heterogeneity in placebo responding	15 000
Suko Yasushi	The restorative effects of repeated listening to natural sounds indoors on mental health and well-being	15 000
Tilli Venla	Rasvahappojen ruokavaliolähteet, seerumin rasvahappokoostumus ja -aineenvaihdunnan muutokset vegaani-, kasvis- ja sekaruokavaliota noudattavilla lapsilla ja aikuisilla	28 000
Tordera Nuño Eva	Faulty Memories (System Error): Bearing Chronic Pain	29 000
Torppa Ritva	MULAPAPU-Miten MUSiikki-interventio ja LAulu PARantavat kuulovammaisten lasten PUhekieltä	20 000
Tsakiridou Vasiliki	Musical Paths to Well-Being: Guided Imagery and Music Combined with Active Music Therapy for Cancer Survivors	30 000
Tuisku Katinka	Sukupuolidysforian muuttuva diagnostiikka ja kliininen kuva: Arviointi ja hoitojen vaikuttavuus	25 000
Vainio Seppo	Exosomes as Mediators of Nature Human Relations impacting Psycho Somatic Stress Reduction in the Lehtosarvi Biodynamic Farm Living Lab Environment	20 000
Valjakka Riikka	Tanssi-liiketerapia nuorten masennuksen hoidossa	9 000
Valli Katja	Ukrainan sota mielissämme	10 000
Virtala Paula	Vauva- ja taaperoiän harrastustoiminta kielen kehityksen tukena (Vauhtivauva)	15 000
Volanen Salla-Maarit	Terve Oppiva Mieli -tutkimus tietoisuustaitojen vaikuttavuudesta oppilaiden ja opettajien hyvinvointiin ja mielenterveyteen sekä jalkauttamisesta suomalaisiin peruskouluihin. Aineiston analysointi	15 000
von Boguslawski Julia	Searching for the truth as proclaimed by one's inner voice": Theosophy and anthroposophy in Finland 1880–1930	15 000
Weckström Markus	Relationaalinen biologia ja elämä teoreettisena käsitteenä	26 000

Fortbildnings och projektstipendier 2025

Sökande	Beviljat (€)	Sökande	Beviljat (€)
Aaltonen Mika	3000	Okkonen Pentti	1200
Alfthan Nina	500	Pellinen Emma	900
Antroposofisen lääketieteen yhdistys ry	30000	Rahijärvi Kristo	900
Antroposofisen terapian yhdistys ry	3000	Reinhard Veera	1200
Aurinkopiha ry	2000	Riipinen Nina	1200
BINGN	12000	Romppanen Mikko	1200
Biodynaaminen yhdistys - Biodynamiska föreningen ry	10000	Sainio Markku	10000
Carpén Timo	7000	Sarekoski Tuulikki Maria	1200
Eklund Minna	1200	Schulz Sebastian	1120
Elämäkaariryö ry	2000	Snellman-korkeakoulu	25000
Hakomäki Hanna	2000	Somero Anne-Marie	1200
Heikkinen Sanna	1200	Sotala Soile	900
Helsingin Rudolf Steiner -koulun kannatusyhdistys ry	45000	Suomen antroposofisen lääketieteen lääkäriyhdistys SALLY ry Peter Zimmermann	1000
Hujanen Sari	1200	Suomen eurytmiaterapeutit ry	3000
Ifill Oliver	900	Suomen kirofonetiikka ry	50000
Kalliokoski Sari Maarit	1000	Sylvia-koti yhdistys ry	12000
Kannianen Irmeli	4000	Sylvia-koti yhdistys ry/ Tapolan Kyläyhteisö	25000
Karkia Tuula	1200	Tolmunen Pirkko	1200
Keränen Reetta	2000	Ulkuniemi Sirpa	1200
Koskinen Janitta	2300	Understödsföreningen för Rudolf Steinerskolan i Helsingfors	45000
Kröhn-Lillqvist Ebba	1200	Vaasan Antroposofit ry	1000
Kuismin Karoliina	1200	Vainionpää Kaisa	1200
Kuorikoski Sorja	3000	Vanhustyöyhdistys Sofia ry	4000
Kuusela Antti	6000	Vanhustyöyhdistys Sofia ry	4000
Kuusisto Jennifer	1200	Vantaan seudun steinerkoulun koulu yhdistys ry.	4500
Laulaja Tiina	1200	Vapaan Eurytmiataiteen yhdistys ry	10000
Marjatta-koulu	12000		
Marjatta-koulun oppimisen tuen ryhmä	12000		

100

101

**SIGNE & ANE
GYLLENBERGS
STIFTELSE**

Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse

Georgsgatan 4 A 5
00120 Helsingfors
+358 9 647 390
gyllenbergs.fi

**VILLA
GYLLENBERG**

Villa Gyllenberg
Granöstigen 11
00340 Helsingfors
+358 9 647 390
villagyllenberg.fi

Kontakta oss ifall du inte önskar vara med på vår postningslista.